

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

ŘÍJEN 1969

ROČNÍK VI — 10

PLÁNY SE USKUTEČŇUJÍ

V březnu 1968 připravil MNV v Sobotce volební program pro období 1968—1972. Třebaže se volby neuskutečnily a nevíme, kdy k nim dojde, splnil dosavadní MNV již mnoho z toho, co bylo v programu naplánováno, a další akce připravuje. Připomínám alespoň několik hlavních akcí z úseku výstavby města.

Především pokračuje výstavba stadiónu. Pracuje se zde se značnými potížemi, nejsou zedníci, těžko se shánějí cihly atd. Byl zde letos zřízen vodovod a zhruba provedena běžecká dráha, do poloviny listopadu má provést Průmstav Pardubice zamontování hlavní tribuny s kompletním zastřešením. Dalším úkolem bude výstavba bytové jednotky pro správce stadiónu.

Dalším sportovním areálem je prostor koupaliště. Z pronájmu chat (letos zde byli zaměstnanci pražské Rybeny) byl letos již čistý zisk kolem 30.000 Kčs. Jejich výstavba je dokončena a proto se další zájem přesouvá na zlepšení samotného koupaliště. V jednání je provedení průzkumu okolí koupaliště, aby se získaly vodní zdroje na rychlejší a častější výměnu vody, hodláme vybudovat očištný pás kolem celého koupaliště, aby se do něho nenosila špína, a také nové brodiště pro nejmenší děti. V plánu je rovněž nahrazení nynější restaurace a noclehnáry modernější budovou s větší ubytovací kapacitou.

Hodně se udělalo na výstavbě ulic. V nejbližších dnech má být dokončena zádlažba ulice Na zázvísti a v příštím roce zde chceme zřídit chodník z obalované drti i po levé straně ulice směrem od nádraží. Byla vybudována rovněž vozovka ode dvora k Humprechtu, kde zbývá vybudovat říťol z půlkruží a chodníky mezi vysázeným stromořadím, což chceme dokončit v příštím roce. Nákladem 20.000 Kčs a vlastními silami byl dokončen bezprašný chodník od Celné ke hřbitovu. Dále byla v této části města vyspravena Březenská ulice a zajišťuje se dokumentace na její celkovou rekonstrukci.

Za pomoci Průmstavu a n. p. Silnice Mladá Boleslav se provádí prodloužení Zahradní ulice až k jatčám. Byla zde vybudována kanalizace a navezen šterkopísek, po osazení obrubníků bude přivezen podkladový materiál a po jeho slehnutí bude ulice na jaře dokončena. Ještě letos bude zřízena příjezdová ulice k nově budovaným 12 bytovým jednotkám JZD pod obecním domem. Po zadláždění ulice Na zázvísti se přikročí k předláždění Tyršovy ulice u sokolovny.

V připojených obcích byla za pomoci JZD zpevněna vozovka ze Stěblovic na Babylon a vozovka na Staňkově Lhotě od pily k Mařanovům. Nyní se připravuje vyspravení vozovky přes Zajakury.

Končí také dlouholeté trápení se zatrubněním čálovického potoka na úseku od Celný k Úžlabině. Dokumentaci vypracoval mladoboleslavský Průmstav a letos bylo zatrubněno 90 metrů v Úžlabině. Rovněž se provádí zatrubnění potoka ve Spyšově, kde bylo navíc vybudováno hlavní vodovodní potrubí od kapličky k Hanušovicům v hodnotě 25.000 Kčs. Obtíže jsou s vyčištěním vodní nádrže v Čálovicích, kde JZD dosud nespĺnilo slib vybrání této nádrže.

Okresní správa silnic slíbila, že do konce letošního roku provede opravu silnice od veterinární stanice ke kanceláři JZD

(Předměstská ulice) a rozšíření hlavní silnice podle nového chodníku na Benešově.

Z akcí, které nebyly zařazeny do plánu, je nutno v nejbližší době opravit schody mezi Honcovými a Svobodovými a zřídit chodník od nádraží po levé straně až k Březenské ulici.

Mnoho oprávněných stížností slyšíme na veřejné osvětlení a místní rozhlas. K rekonstrukci místního osvětlení dojde v roce 1971 a bude podle dohody s ERLI Hořice prováděno zároveň s kabelizací části rozvodné sítě po městě. Slyšitelnost místního rozhlasu se zlepši po zajištění silnější rozhlasové ústředny, kdy také bude moci dojít k napojení sloučených obcí.

Z individuální výstavby pokračují stavby rodinných domků v Zahradní ulici a 12 bytových jednotek JZD pod obecním domem. Na Celné byl vyhlášen stavební obvod pro výstavbu chat a nyní se zde provádí dokumentace na kanalizaci (provede Průmstav Mladá Boleslav) a na vodovod (provede místní vodohospodářská správa).

Hodně se letos udělalo ve škole (obnova studny, malování, postavení nového dřevníku u dílny a provedena rekonstrukce tělocvičny), v jednání je provedení generální opravy ústředního topení. Zde si ceníme velké aktivity SRPŠ. — Stejně tak již bylo zřízeno ústřední topení v kině a došlo k jeho celkovému úpravám, nyní se jedná o obnovu stropu podle návrhu Josefa Mánesa. — Další akcí je generální oprava zámku Humprechtu. Dokumentaci provádí pražský Ústav pro obnovu a údržbu památkových měst a objektů; samotnou opravu slíbil provést pražský Armabeton, jestliže zajistí finance a materiál. — V konečném stadiu je jednání s ČSAV o pronajmutí Šolcova domu, čímž bude zajištěno dokončení jeho vnitřních úprav a jeho stálá údržba. — Horší situace je s poškozovanými domy na náměstí, jejichž oprava je vinou OSP Sobotka a Státní pojišťovny již tři čtvrti roku oddalována. Nejenže je to ostuda pro vzhled náměstí, ale je ohrožována významná lidová stavba — Gansův dům.

Ještě připomínám chystané akce Jednoty: má dojít k výstavbě prodejny potravin v prostoru nové výstavby na Spyšovské ulici, bude postavena prodejna stavebnin, rozšířena prodejna textilu a řeznictví u Zemličků a provedeny drobnější úpravy v prodejně potravin u nádraží. Komunální služby vybudují bytovou jednotku v zahradnictví.

Je tedy vidět, že hodně plánů z roku 1968 je již realizováno a další odpovědně zajišťovány. Poslanci i pracovníci MNV pracují i v prodlouženém volebním období ze všech sil, aby naše město patřilo po všech stránkách k nejlepším (třebaže KNV v Hradci Králové Sobotku přes četné urgencye stále za město nepovažuje a rozhodnutí o Městském národním výboru oddaluje). Je samozřejmé, že sám by však národní výbor mnoho nedokázal a že hlavním faktorem je pomoc a zájem všech občanů — jak při jednotlivých akcích, tak třeba i účasti na Hovorech s občany, kdy mohou svými připomínkami a návrhy hodně prospět (velmi potěšitelná byla účast 120 občanů na posledních hovorech 18. září, kdy se jednalo o výstavbě, zásobování a službách).

František Hejn, předseda MNV

Handwritten signature or mark.

Z naší knihovny — a co je to W-klub

Již tři roky pracuje v Sobotce středisková knihovna. Za tu poměrně krátkou dobu si získala významné místo v kulturním životě města. Svědčí o tom nejen stále rostoucí počet výpůjček a stálých návštěvníků knihovny a čítárny, ale také množství kulturních akcí, které knihovna ve spolupráci s Osvětovou besedou i samostatně uspořádala. Dokladem dobré práce je i úspěch a ocenění v krajské soutěži Budujeme vzornou lidovou knihovnu (viz zprávu v minulém čísle ZŠS).

Výpůjčky mají stoupající tendenci, jak svědčí těchto několik čísel: za rok 1967 si čtenáři vypůjčili 8335 knih, za rok 1968 12 109 knih a letos za sedm měsíců je to již 7500 knih. Mezi nejžádanější tituly patří v poslední době Lucrezia Borgia, 3× Perry Masson, Hovory s TGM, Věčné zpívají lesy, Co to je když se řekne... a pohádka O hloupém Ivanovi. Knihovna je soustavně obohacována všemi významnějšími novinkami a čtenářům náročnější odborné literatury slouží meziknihovní výpůjční služba. Hodně jsou čteny časopisy v čítárně.

Z kulturních akcí jsou nejvýznamnější výstavy. Většina z nich má vysokou úroveň a zajišťuje je pro nás dr. Karel Samšiňák. Tak jen v letošním roce mohli naši občané zhlédnout keramiku R. Oleriny a M. Křišťákové, o Šrámkově Sobotce obrazy Vlastimila Beneše, nyní je připravována výstava nejnovějších prací Vladimíra Komárka (vernisáž bude pravděpodobně 28. října) a na závěr roku výstava užitého umění. Měli jsme zde i další výstavy místního významu. Na vernisážích obvykle účinkuje Recitační studio Šrámkova domu.

Úspěšně se rovněž vžily pondělní večery Svazu českých žen. Škoda, že další akce jsme nemohli uskutečnit, protože prostory knihovny nebylo možno v zimním období vytopit. Nyní je i tento problém zásluhou MNV alespoň částečně vyřešen.

V posledních týdnech je s knihovnou úzce spjata činnost soboteckého W-klubu. Po zkušenostech z jiných míst, kde existují různé mládežnické kluby, přišli Josef Kverek, Miloslav Humaj a další na myšlenku, že i v Sobotce by mohl být založen klub, který by plně uspokojoval přání a zájmy mladých lidí. Vycházeli z toho, že kromě kina a občasných tanečních zábav nebyly v Sobotce žádné akce, kde by se mládež mohla bavit podle svých zálib.

Z počátku měli iniciátoři klubu samozřejmě více odpůrců než přívrženců. Nalezli však velké pochopení u MNV a jeho školské a kulturní komise, kde jim vyšli po všech stránkách vstříc. Nedůvěra samotné mládeže byla rozptýlena již na první beatové zábavě, která se po organizační a programové stránce povedla na jednotku. A tak pro velký zájem pořádá W-klub každých čtrnáct dní na Syrovandě zábavu pro přívržence beatu.

Velmi oblíbenými se staly také páteční „Večery při svíčkách“ v čítárně knihovny. Více než dvacet členů klubu i ostatní mládež zde má možnost slyšet fononahrávky nejlepších beatových skupin a zpěváků z domova i z ciziny.

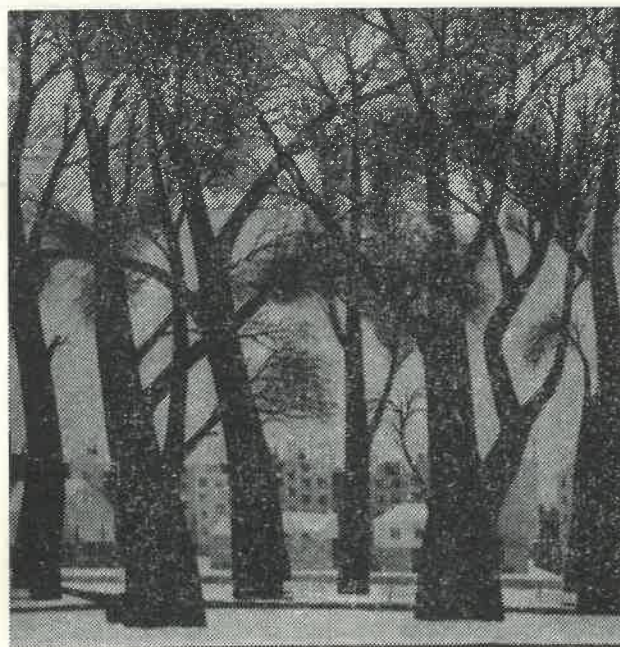
Tyto dva druhy akcí se konají pravidelně a jejich úspěch dává

za pravdu myšlenkám organizátorů klubu. Hodnotnou zábavu zde nalézá jak sobotecká mládež, tak i mladí „Sobofáci“ z Prahy, o prázdninách přicházeli i brigádníci, kteří pracovali ve Frutě atd. Na akcích v knihovně se samozřejmě nekouří ani nepije alkohol.

Do budoucna počítá klub i s dalšími akcemi, z nichž je především zájem o zájezdy do pražských a jiných divadel. W-klub pomýšlel i na konání čajů, ale ty bude po vzájemné dohodě opět pořádat Sokol. A tak členové klubu vymýšlejí další plány, někdy až fantastické — např. usilovat o zavedení rozhlasu po drátě do Sobotky a okolí a podílet se pak na jeho vysílání. Jisté i to by přispělo k prohloubení sobotecké kulturní tradice.

Věra Hašková - Jiří Plátek

Pozn. redakce: A my přejeme knihovně i W-klubu mnoho úspěchů a chuti do další práce, a pochopení a podporu sobotecké veřejnosti.

Z výstavy malíře Vlastimila Beneše v čítárně sobotecké knihovny v červnu—červenci 1969: Stromy. Olej z r. 1967.

Literární soutěž Šrámkovy Sobotky 1970

Školská a kulturní komise ONV v Jičíně a MNV v Sobotce vyhlásí VIII. ročník literární soutěže Šrámkovy Sobotky v roce 1970.

Soutěž má tři kategorie:

1. Básně, básnické sbírky, prozaické a jiné práce (divadelní hry, literární pásma apod.), vyjadřující vztah lidí k dnešku a k budování socialismu a komunismu.
2. Vědecké práce z oboru literárních věd.
3. Práce vlastivědné, obrábějící se vývojem přírodních, hospodářských, sociálních, politických a kulturních poměrů. U obou těchto kategorií se doporučuje tematika z Východočeského kraje, zvláště z jičínského okresu, není však podmínkou.

Podmínky soutěže:

1. Soutěže se mohou zúčastnit všichni českoslovenští občané, zejména ti, kteří začínají pracovat v některém soutěžním oboru. Příslušnost rodová nebo pracovní k jičínskému okresu je vítána, není však podmínkou. — Účastníkům soutěže, kteří studují na vysokých školách nebo pracují ve vědeckých a jiných institucích se doporučuje, aby si témata svých prací 2. a 3. kategorie zvolili po dohodě se svými vědeckými katedrami a institucemi.

2. Soutěž je anonymní.
3. Práce musí být původní, dosud neuveřejněné nebo uveřejněné v roce zadání práce do soutěže.
4. Soutěžní práce musí být odeslány (pod značkou) nejdéle do 15. dubna 1970 Okresnímu národnímu výboru, odboru školství a kultury v Jičíně.

Řízení soutěže:

1. Přijaté práce zhodnotí soutěžní komise při ONV v Jičíně a lektorů nakladatelství Kruh v Hradci Králové. Komise má právo navrhnout nebo nenavrhnout cenu, ceny spojit nebo jednu cenu rozdělit. Ve výjimečných případech může komise — se schválením vyhlášavatele — cenu zvýšit. Dobré práce mohou být publikovány v deníku Pochodeň nebo vydány v nakladatelství Kruh v Hradci Králové.
2. Výsledky soutěže vyhlásuje zástupce školské a kulturní komise ONV v Jičíně stanovený den v rámci Šrámkovy Sobotky.

Ceny ve všech třech kategoriích:

1. cena 900 Kčs
2. cena 500 Kčs
3. cena 300 Kčs

Literární pozůstalost Fráni Šrámka

Pod tímto titulem uveřejnil v lednovém čísle ZŠS dr. František Bařha seznam písemností, které přibyly v literárním archívu Památníku národního písemnictví od r. 1966, kdy byla zpracována publikace Soupis literární pozůstalosti Fráni Šrámka. K doplnění soupisu v téže publikaci podáváme také seznam přírůstků v Archívu Fráni Šrámka v Sobotce.

V oddělení „Dokumenty rodinné“ (str. 23 Soupisu) přibylo: doklady k životopisu básníka prasnynovce Dalibora Šrámka (+ 22. 8. 1960), úmrtí oznámení básníka bratra Karla Šrámka (+ 7. 10. 1968).

V oddělení „Dokumenty vlastní“ (str. 24 Soupisu): fotokopie listu Fráni Šrámka z třídního katalogu VIII. třídy gymnasia v Roudnici z r. 1886 a z maturitního protokolu téhož gymnasia z r. 1886; pověření funkcí čestného vedoucího střediska Junáka v Sobotce, 9. 1. 1947. *)

V oddělení „Korespondence přijatá“ (str. 28 Soupisu):

Bezruč, Petr 1 z r. 1948 (rkp.),
Peča, Vilém 2 z r. 1899 (opisy).

V oddělení „Korespondence odeslaná vlastní“ (str. 33 Soupisu):

Frýbovi, Václavu 14 z let 1937—1946,
Klírovi, Svatopl. 1 z r. 1928,
Kožíkovi, Frant. 3 z r. 1939,
Krškovi, Václavu 1 z r. 1940,
Kutmonové, Zdeňce 2 z r. 1942 a 1946,
Kuzmovi-Novotnému, Jos. 1 z r. 1945,
Neumannovi, St. K. 1 z r. 1918 (fotokopie),
Palovi, Frant. 2 z r. 1937 a 1947,
Sachsovi, dr. 1 b. d.
Stuchlíkovi, Frant. 1 z r. 1941,
Jeřábkovu družstvu v Sobotce 1 z r. 1948.

V oddíle „Rukopisy vlastní“ — verše (str. 42 Soupisu):

Dragóni červení — rkp., 1 l, 8°,
Intonující konec — Toho a toho dne psáno — Skepse —
opis z deníku Viléma Peči z r. 1899,
K. H. B. — fotokopie rukopisu, 1 l, 8°.

V oddíle „Rukopisy a práce cizích autorů“ (str. 58 Soupisu):
Branislav, František: Na rakev básníka, báseň z r. 1952, rkp.,
2 ll, 4°; projev při odhalení pamětní desky F. Šrámka na
domě č. 15 v Šrámkově ulici na Smíchově r. 1967, strojopis,
4 ll, 4°.

Buriánek, František: Fráňa Šrámek v proudění času, přednáška
z r. 1967, rkp., 13 ll, 4°.

Čížková, Alena: Sobotcko jako inspirační zdroj v díle Fráni
Šrámka, dipl. práce z r. 1968, strojopis, 132 ll, 4°.

Denkstejnová, Zdeňka: Jak přednášet klasiky, přednáška z roku
1966, strojopis, 18 ll, 4°.

Formánková, Věra: Popis v próze Fráni Šrámka, stylistická
studie, 1967, strojopis, 19 ll, 4°.

Hejn, Václav: Fráňa Šrámek a hudba, orientační soupis, 1965,
strojopis, 69 ll, 4°; Fráňa Šrámek a lesy, poznámka k po-
vidce Facír, 1968, strojopis, 3 ll, 4°.

Heřman, Zdeněk: Šrámkova neznámá publicistika, osnova před-
nášky, strojopis, 4 ll, 4° + materiály.

Knob, Jan: Putování za básníkem, vzpomínka, 1967, strojopis,
2 ll, 4°.

Kožík, František: Vyznání. K 90. výr. narození F. Šrámka,
strojopis, 7 ll, 4°.

Kronbauerová, Jarmila: Ze vzpomínek, rkp., 3 ll, 4°.

Mácha, Karel: Mládí v díle Fráni Šrámka a konfrontace
s dneškem, přednáška, 1967, strojopis, 18 ll, 4°.

Ludmila Kolumpková

NA PODZIM

Na podzim hned od září, když jsme přišli ze školy, honem jsme se převlíkli, do ruky kus chleba a hajdy pod Humprecht na luka, kde jsme pásávali husy, kozy a někteří chlapi i krávy. Bylo nás tam dětí jako smetl z Nového města, ze Škrobárny, ze Závisti a od nás z Března i z hájenky — odtamtud děti přiběhly ouvozovou klikatou cestou někdy zablácenou. Staré jabloně začínaly opadávat a pokrývat meze a příkopy žlutou pokrývkou. Bylo na lukách hrozně veselo, smíchu a radosti plno. Všude už to vonělo kouzlem podzimu. Vedle na polích u Havlíků, Janatků, Borovičků a Rulců pracovali na dobývání řepy, jinde zase hospodář s koňmi oral, tu zase již seli a někde ještě vybírali brambory. Na ně jsme si chodili „padeřovati“ a pekli si je v ohníčku — jak nám chutnaly! Byli jsme od nich celí učernění. Jablka a hrušky jsme napi-

Malý Vladimír: Jedinečnost díla a rodného kraje Fráni Šrámka, strojopis, 44 ll, 4°.

Melníková-Papoušková, N.: O světských a náboženských moti-
vech v lidovém umění, proslov, rkp. 1966, 2 ll, 8°.

Novák, Mirko: A přece klasikové, přednáška, 1966, rkp.,
12 ll, 4° + strojopis; O antiintelektualismu, intelektuálně
a pokleslém češtví, článek, rkp., 16 ll, 4° + strojopis,
Le sens de l'histoire en tant que le sens de l'avenir, článek,
1966, rkp., 6 ll, 4° + strojopis; Filosof o moderním umění,
článek, 1967, rkp., 4 ll, 4°; Být či nebýt národem, článek
1968, rkp., 10 ll, 4°.

Otmár, Antonín: Přednášky o Fráňovi Šrámkovi z r. 1967,
Peča, Václav: K životu a dílu Viléma Peči, strojopis, 1957,
36 ll, 4° + přílohy,

Vokáč, Václav: Fráňa Šrámek a Zbiroh, článek, 1967, strojopis,
2 ll, 4°.

Libreta pro rozhlas a film (str. 61 Soupisu):

Bernat, Miro: Ať znám, scénář k dokument. filmu, 1968, strojo-
pis, 15 ll, 4°.

Brousek, Antonín: Fráňa Šrámek — „verbíř krásných regimen-
tů“, rozhlasové pásmo, 1967, strojopis, 8 ll, 4°.

Kubálek, Vratislav: XII. Šrámkova Sobotka, rozhlasové vysí-
lání Zrcadla kultury, 1968, strojopis, 2 ll, 4°.

Otruba, Mojmír: Malý růžový lístek, rozhlasová relace o Šrám-
kově sbírce Modrý a rudý, 1966, strojopis, 10 ll, 4°.

Spalová, O.: Co to je, když se řekne... Jan Ratkin, rozhlas.
vysílání, 18. 1. 1969, strojopis, 3 ll, 4°.

V oddělení „Hudební archív“ (str. 61 Soupisu):

Axman, Emil: Vlastnoruční poznámky k textu básně Sobotecký
hřbitov, 12 str., 8°.

Plavec, Josef: Sobotecký triptych, tři písne pro vysoký hlas
a klavír na text Jana Boudyše, 1968, rkp., 5 ll, fo.

Straka, Jos. Jiří: Svatba, op. 232, píseň na slova F. Šrámka,
ruk. v obojí úpravě, 4+3 ll, fo.

Šauer, František: Nedokončené finale, tři lyrické zpěvy pro
žen. sbor na slova Fráni Šrámka: 1. Žena, 2. Večer, 3. Fi-
nale, rozmnož. tisk, 6 ll, 4°, b. d.,

Taraba, Boh.: Vesnice, muž. sbor na slova Fráni Šrámka,
1949, rkp., 2 ll, 4°.

Zelinka, Jan Ev.: Píšu mi psaní, muž. sbor na text Fráni
Šrámka, 1933, rkp., 1 l, 4° + vlastnor. opis.

V oddělení „Výtvarný archív“ (str. 63 Soupisu):

Brunner, V. H.: Návrh obálky na knihu Fráni Šrámka Klavír
a housle, kresba, originál, 30×29 cm.

Pacner, Miroslav: 5 dřevorytů na motivy Splavu, 1962, orig.,
21×29,5 cm.

Volejníková, Božena: Sobotka, lineoryt, 1962, orig. 24,5×60 cm,
žáci LŠU v Libni, Voctářova ul., z třídy akad. malířky P. Bo-
rešové 1965—66: 56 kreseb a 2 plastiky na náměty Šrám-
kových básní.

V oddíle „Filmy“ (str. 64 Soupisu):

k záběrům K. Samsiňáka, P. Bureše a Jiřího Uhlíře ze Šrám-
kových Sobotek přibyly kopie zvukového filmu režiséra
M. Bernata Ať znám, 16 mm, 143 m, Krátký film Praha,
1968.

Ostatní oddíly (fotogr. archív, diskotéka, tisky, výstřížkový
archív) jsou soustavně doplňovány.

Zvlášť jsou deponovány některé doklady a lit. práce Zdeňky
Čečilové, sestry Miloslavy Hrdličkové-Šrámkové.

Při této příležitosti správa Archívu Fráni Šrámka v Sobotce
znovu děkuje všem, kdo svými dary přispěli k obohacení sbírek.

Václav Hejn

*) Úmrtí a jiná oznámení přátel a známých.

starý Humprecht, okrášlený věncem krásně zbarveného listí podzimu. Nad námi poletovaly vlaštovky, posedávaly a přelétaly po elektrických drátech a chystaly se k odletu do jižních krajů. Tu a tam po zasetém poli si vykračovaly pyšné vrány a hrabaly nějaké to zrníčko. Byla to krásná, někdy zrovna kouzelná odpoledne.

K večeru se na lukách stahovala již mlha, šedivá a hustá. To už jsme slyšeli zvonit klekání z kostela, někdy i z Čálovic — a už jsme se ubírali všichni domů. Po cestě jsme si zpívali národní písně. Jeden po druhém jsme se loučili a zabíhali do svých ulic a stavení. Napasený dobytek sám znal, do kterého stavení patří.

Doma už děda Hortlíků pekl v troubě brambory, protože maminky pomáhaly na polích a přicházely domů až za námi s hospodyněmi a selkami. Rychle jsme se umyli, navečeřeli brambory s tvarohem, zapili mlékem — většinou kozím, naučili se a šli spat. Hned jsme usínali — byli jsme vyfoukaní z čerstvého vzduchu a vůbec nám nevadilo, když otec při světle ještě dlouho ševcoval.

Asi týden před svátky Dušiček jsme my dívky chodily k babičce Rejmanové na Nové město, která nás učila dělat hezké krepové růže v různých barvách. Babičku Rejmanovou jsme rády poslouchaly. Pak nějaký den před Dušičkami jsme šli odpoledne s maminkou do lesa Ryje na chvojí. Cesta bývala již blátivá, u cesty stromy holé a smutné, tu a tam si vítr hrál s prožloutlým listím. Občas jsme vyplašili zajíčka a z vysoké staré suché trávy vzlétla koroptev nebo bažant. Šli jsme „ke křížku“, pak přes Čalovice a vzhůru přes pole a luka k Ryji. Pod Babylonem jsme několikrát v hájku spatřili srnčí rodinku s malým kolouškem, jak se pásli na zeleném. Domů jsme donesli otep smrkového chvojí a večer pak maminka sama vila věnec a my jsme jí do roští zapichovali malé růžičky, které jsme si zhotovovali.

O svátcích se choďovalo rozsvěcet na hroby našich zesnulých. Každý postál u hrobu svých drahých a zavzpomínal s modlitbou na rtech. Hroby byly upravené chvojím, listopadkami a věnečky, okolo se bělal písek a jasně se v záři malého světla. Nejdolejší to bylo vždy večer. To už od Celné bylo ze hřbitova vidět jasnou zář světla v listopadové večerní tmě.

Večer pak doma na vejminku u dědy ve světničce jsme sedávali a svítili ještě doma za dušičky našich známých a příbuzných. Děda tuto večerní dušičkovou tradici rok od roku stále udržoval a světlek přibývalo. Z kostelní věže zněly široko daleko zvony, které též zvonily dušičkám.

Druhého dne jsme ze školy chodili s paní ředitelkou Gabrielou Mačenkou a celou třídou pokládat na opuštěné hroby malé umělé kytičky s kousky lesního smrčí a vřesu. Takových hrobů bylo ale málo. Postáli jsme u kříže, na starém

hřbitově u hrobu našeho básníka Václava Šolce, na novém hřbitově u pomníku soboteckých rodáků a obešli jsme celý hřbitov. Tak probíhaly krátké smutné listopadové dny, plné mlhy a soumraku.

Hned po svátku svaté Barbory se děti těšily na druhého svíce, svatého Mikuláše. Ten štědře naděloval, ale velký strach byl z pekelníka-čerta. Starší chlapci se chystali, že půjdou na své mladší sourozence. Ale toho shánění...

Mikuláš si vzal bílé prostěradlo, z papíru si udělal bílé roucho a to polepil zlatými hvězdičkami a velkým jasným křížem. Na hlavu vysokou mitru s kardinálským vínovým křížem, krásně polepenou zlatovým papírem. Důstojným a mužným ho dělal plný bohatý plnovous. Na nohy si obul máminy kozačky s podpatkem, aby byl vyšší. Do rukou patřila stříbrná berla, která se musela lesknout. Při světle se všechny barvy krásně třpytily, pan Mikuláš byl jako svatý a určitě ten náš byl nejhezčí ze všech.

Čerti si obrátili tátnkové kožuchy, dozadu patřil dlouhý chlupatý ocas, na hlavu černá punčocha s rohy a červeným jazykem, na nohy stará „holštyblata“, aby to hodně dupalo. Hlavně však v pase nesměl chybět řetěz a v ruce metla.

Anděl nesl v košíčku plno sladkostí a jásavým vánočním zvonečkem ohlašoval příchod těchto hostů.

Jak se setmělo, vyrazili. Jejich příchod oznamovali štekající psi. Tu přijdou jednoho roku do prvního stavení a na vrátkách čtou nápis velkými písmeny VITEK NENI DOMA. Přece zašli dál — a Vítko překvapilo. Sice stačil skočit pod postel, ale musel ven, řekl básničku o kuřátku, pomodlil se. Pan Mikuláš mu domluvil, aby byl hodný, pak že se nemusí bát. Vítek vše slíbil, anděl mu dal něco na zub, čert ho švihl po gaticích a šli vedle k sousedům. Pan Mikuláš pomalu vešel, důstojným hlasem pozdravil, popřál hojnosti hospodáři a tetičce zdraví — a hned se ptá, co děti, co umějí a zda-li jsou hodné. Jiřík říká s dušičkou rozechvělou: „Pane Mikuláši, včera jsem byl hodný a dnes jsem ještě nezlobil.“ Mikuláš děti pochválil, rozdal dárky — a zase dál. Tu sedí děda u kamen, pozdraví se s Mikulášem a na otázku, zda jsou děti hodné, odpovídá: „Jo, pane Mikuláši, ten náš Pepík zlobí, pere sestřičku Haničku!“ A Pepík vykulený a vylekaný pokukuje po čertovi, jak dupe, řinčí řetězy a mává vyplazeným jazykem a metlou, pokukuje a říká: „Už vod rána budu hodnej.“

Ráno, oči ještě rozespalé, hned koukaly z pod peřiny, jestli je za okny zahrádka a u okna na ligrovátku punčocha plná jablíček a ořechů. Někdy nám bylo divné, že jsou ta jablíčka z nebička stejná jako naše. To pak maminka musela vysvětlovat, že nám Mikuláš dal ta, která nám nejvíce chutnají.

Prožívali jsme prostě a chudě dětství, tím bohatší a krásnější je nyní vzpomínání.

Kdy se slaví v Sobotce posvícení

V roce 1969 připadl svátek svatého Bartoloměje dne 24. srpna na neděli a tu opět vyvstaly, jako se už děje několik desetiletí, dohady, zda sobotecké posvícení se má slavit v den výročí vysvěcení chrámu sv. Maří Magdaleny dne 24. srpna, či o týden později, první neděli po sv. Bartoloměji, tj. až 31. srpna.

Přes tři sta let se v Sobotce slavilo a dodnes slaví posvícení první neděli po svatém Bartoloměji a dlouho nebylo proti tomu námitek. Teprve přesunem začátku školního roku ve dvacátých letech na 1. září, přestalo datum posvícení, když připadlo na 31. srpna, Soboteckým vyhovovat. Rodáci, kteří měli děti školou povinné, nemohli přijet nebo odjíždět již v neděli odpoledne. Začátek školního roku dne 1. září narušoval i kulturní a společenské podniky o posvícení, kdy hrávala studentská ochotnická představení, konána valná hromada Družstva pro postavení domu Fr. V. Jeřábka (divadla), konány taneční zábavy, sjížděli se rodáci. Tyto podniky byly narušovány, když studenti nebo bývalí studenti, vystupující v divadle, museli odjet dříve nebo v ranních hodinách dne 1. září.

Bylo proto doporučováno, aby případně-li svátek sv. Bartoloměje na neděli, slavilo se posvícení tuto neděli. Zasadil se o to generál zdravotnictva MUDr. Josef Pícek, usedlý v Olomouci. Dotazoval se kanovníků kapituly olomouckého arcibiskupství a výrok mu bylo sděleno, že na Moravě je obvyklé, případně-li výroční den vysvěcení chrámu na neděli, konat posvícení tuto neděli, jinak první neděli po výročí vysvěcení chrámu. Stejného názoru byl známý právník František Žofka a další.

Naproti tomu sobotečtí děkani Fr. Soukal i Frant. Koucký vycházeli ze zápisů na soboteckém děkanství, podle nichž se v Sobotce slaví posvícení vždy tu neděli po sv. Bartoloměji, tj. po 24. srpnu v rozpětí od 25. do 31. srpna každého roku a poukazovali na starobylý obyčej.

V tomto sporu je nutné srovnat a zhodnotit všechny zápisy, doklady a zprávy jednající o určení doby, kdy se má sobotecké posvícení slaviti.

Sobotecký chrám sv. Maří Magdaleny byl slavnostně vysvěcen pražským arcibiskupem Zbyňkem Berkou z Dubé v den sv. Bartoloměje, tj. dne 24. srpna roku 1596.

Kdy se má posvícení konat, stanoveno je listem zakladatele chrámu Oldřicha Felixe Popela z Lobkovic z 5. srpna 1600. List je adresován purkmistru a konšelům města Sobotky. Opis tohoto listu je v děkanském archivu, pořízen byl děkanem F. X. Schauerem († 1838) a přetištěn byl v Památníku soboteckých rodáků 1882, vydaného V. J. Černým a později v Sakařových Pamětech města Sobotky, vydaných jako příloha Soboteckého Věstníku. V tomto dopise je výslovně uvedeno: „obávajíc se, aby potom památka posvěcení téhož kostela v zapomenutí nepřišla, vám posvícení, kteréž jste drživali v neděli po památce Všem Svatých, v neděli po památce sv. Bartoloměje překládám, tak abyste v ž d y c k y k a ž d ě h o roku takové posvícení tu neděli po sv. Bartoloměji drželi. Obec na rathouz obešete a to jim ve známost uvedte, co se pak jiných lidí, kteří k osadě sobotecké náležejí, týká, o tom se Simeonovi poroučí, aby jim to také ve známost uvedl...“ Děkan Fr. M. Vetešík ve svém díle Pověřená panství Kost a Rakov (vytištěno v soboteckém Věstníku 1942, č. 8) uvádí, že Oldřich Felix Popel z Lobkovic nařídil listem daným v Bilině v den památky Matky Boží Sněžné (dne 5. měsíce srpna) léta 1600, aby budoucně Sobotečtí posvícení vždy tu neděli po sv. Bartoloměji, a ne již více jako dříve teprve v neděli po Všem Svatých slavivali.

Proti tomuto zjištění je osamoceně tvrzení prof. Jaroslava Mencla ve Sborníku Sobotka 1498—1948 v článku Nad městem chrám, kde uvádí, bez odkazu na listinný pramen, že sobotecký chrám byl slavnostně posvěcen pražským arcibiskupem Zbyň-

kem Berkou z Dubé a Lípy a na týž den stanovil v Sobotce jeden z nejnámennějších dnů v roce, slavné posvícení.

Odpuřci slavení posvícení v neděli po sv. Bartoloměji každého roku mohou právem pochybovat o platnosti rozhodnutí zakladatele chrámu. Stanovit, kdy se má posvícení konat, náleží do pravomoci církevních orgánů. V tomto případě však o konání posvícení rozhodl světský orgán, patron chrámu.

Na dopise z 5. srpna 1600 není doložka, že církevní orgány souhlasí s konáním posvícení, jak uvedeno v dopise, publikace rozhodnutí zakladatele chrámu se provádí prostřednictvím městských orgánů a prostřednictvím úředníka zakladatelova, pokud jde o vyzoomnění ostatních farníků. Rozhodnutím světského orgánu nejsou církevní orgány vázány.

Je třeba zhodnotit i dobu vydání příkazu Oldřicha Felixe Popela z Lobkovic. V době stavby soboteckého chrámu a v době vydání listu Oldřicha z Lobkovic byly v Čechách velmi komplikované náboženské poměry. Katolíci byli v početní menšině, zakladatel chrámu byl bohatý, vlivný šlechtic, podporovatel katolictví. Církevní orgány vzhledem k tomu asi blahovlnně trpěly, aby tímto světským aktem, nezasahujícím pronikavě do církevní pravomoci, rozhodoval necírkevní orgán. Posvícení se koná od roku 1600 vždy tu neděli po sv. Bartoloměji, i když nikde není doklad o souhlasu se strany církve.

I když církev neuznává zásahy světských orgánů do své pravomoci, podrobuje se někdy, a po uplynutí delší doby uznává rozhodnutí světského orgánu tím, že je pokládá dlouhodobým užíváním a výkonem za zvyklost, obyčej. Mluvíme zde o právu obyčejovém (ius consuetudinarium), závazném i pro církevní orgány. Právo obyčejové v některých případech uznává církev katolická dodnes, podmínkou je dlouhodobé užívání nebo výkon práva (Codex iuris canonici - zákoník práva církevního, titul II de consuetudine, can. 25-30).

Konání soboteckého posvícení vždy v neděli po sv. Bartoloměji je dlouhodobým vžitým obyčejem, což bylo uznáváno před více než dvěma sty léty.

V roce 1735 pořídil mladý sobotecký děkan, doktor theologie Antonín Přichovský (pozdější pražský arcibiskup) latinský seznam různých církevních úkonů a obyčejů v obvodu tehdejšího rozsáhlého soboteckého děkanství (vedle soboteckého děkanství fary Dolní Bousov, Markvartice a Libošovice). Již v označení obyčejů (consuetudines) počítá děkan Přichovský s tím, že řada církevních úkonů není podložena církevním rozhodnutím (jsou to např. posvícení u všech kostelů) a konají se po dlouhou dobu jako vžitá a uznávaná jako obyčej.

Jiří Trejbal

Z HISTORIE NÁPISŮ NA STAVBÁCH

Dokončení

Staré nápisy jsou psány švabachem, někdy spontánně rozběhlým po prkně (Přichovj), někdy pečlivě vypracovaným. Od druhé poloviny 19. století nacházíme na záklopách latinku. Písmo bývá provedeno černou nebo červenou barvou.

Text je dosti často rámován nebo olinkován barokním obdélníkem, někdy oblou barokní linkou a v krajích rozvilinami. Na venkov se dostaly i rokokové žluté a hnědě zdobené sobotecké formy záklop z doby okolo r. 1800. Spatřil jsem je ve Vesci (1833), v Libošovicích (1812) a na Rovni (1840).

☆

Na závěr soupisu nápisů na stavbách se musím alespoň krátce a informativně zmínit o nápisech, které přicházejí po vrcholném období vzniku záklop. Než však k tomu přistoupím, musím připomenout ještě dva nápisy na církevních stavbách. Je to především věta vyřezaná do vodorovného trámu ve vazbě krovu nad zvony v nepřívěcké zvonici, která zní: „Léta Páně 1786 dne 26. 8. za času P. T. jemnostpána děkana Josefa Navrátila Mistr tesařskej Jan Hájek.“ Celý nápis je řezán velkými písmeny, číslice jsou římské, všechna N jsou psána zrcadlově. Také dnes skoro zničená zvonička ve Spařencích měla nedatovaný vyřezaný nápis „Svatý Vavřinec. Chraň nás od ohně i od zlého“ v barokním orámování. Na zadní straně zvoničky byly monogramy IHS a MARIA také v podobných orámováních.

Na počátku minulého století se stavební technika začíná obracet stále více k používání nehořlavých materiálů (i v důsledku počínající nouze o stavební dříví). Současně se mění zanikající feudální výrobní způsob v kapitalistický a nastávají i důležité změny v myšlení,

U soboteckého posvícení uvádí: Sobotka, neděli po svátku sv. Bartoloměje. Je zajímavé, že u 7 kostelů v obvodu děkanství koná se posvícení vždy v neděli po památce posvícení. Nedlouho po sepsání seznamu církevních úkonů a obyčejů děkanem Přichovským, ještě za černinské éry, získala Sobotka oprávnění konat další výroční trh a to v den svatého Bartoloměje (případně-li na neděli, tak druhý den v pondělí).

Výroční trhy bývaly pro město významným zdrojem příjmů a pro obchodníky, řemeslníky, hostince znamenal trh vypětí a přípravu. Je dosud v živé paměti, jaký býval v Sobotce shon v době kolem výročních trhů. Nebylo by proto vhodné, aby po posvícenské neděli, ihned v pondělí, byl výroční trh. Neprospělo by to ani slavení posvícení ani průběhu výročního trhu. Při stanovení tohoto svatobartolomějského výročního trhu bylo jistě i k této skutečnosti přihlíženo.

Koná se tudíž v Sobotce posvícení první neděli po sv. Bartoloměji jako vžitý obyčej. Stanovisko děkanů Fr. Soukala i Fr. Kouckého je správné.

Tato krátká studie je napsána proto, aby se objasnila otázka, kdy se má slavit sobotecké posvícení, a aby pro budoucnost nedocházelo k opakujícím se sporům.

Sobotecké posvícení bývalo významnou kulturní a společenskou událostí; po několik studentských generací bývala hrána hodnotná divadelní představení, konány výstavy, sjezdy rodáků, projednávalo hospodaření spolku pro výstavbu divadla aj. Vývoj však ukazuje, že slavnost posvícení se pomalu omezuje na církevní úkony.

Tradiční kulturní a společenskou funkci posvícení převzala každoroční dobře řízená akce Šrámkova Sobotka.

JUDr. Vladimír Šulc

Použitá literatura a prameny:

Pamětní kniha děkanství soboteckého I. - zápisy děkana F. Schauera, Latinský soupis úkonů a obyčejů v obvodu děkanství soboteckého z roku 1735 A. Přichovského z Přichovic (přivázáno do Pamětní knihy I.).

F. M. Vetešník: Pověřené panství Kost a Rakov - Pamětní kniha II. děkanství soboteckého (otištěno v Soboteckém Věstníku, roč. 1942).

V. J. Černý: Památník soboteckých rodáků, 1882.

A. V. Sakař: Paměti města Sobotky do r. 1875.

Codex iuris canonici - ustanovení o právu obyčejném, tit. II, can. 25-30.

Prof. Jar. Mencl: článek Nad městem chrám ve Sborníku Sobotka, 1498-1948.

názorech a vzájemných vztazích mezi lidmi. Dotýká se to i nápisů na domech, které se stávají většinou stručnými a méně se užívají. Připomeňme si některé:

Na svorníku pískovcového empirového portálku sobotecké lékárny č. 213 je vytesán monogram AF (Antonín Fierlinger) z roku stavby budovy 1816, jak hlásá leto-počet na fasádě.

U velké skupiny domů, které byly postaveny po velkém požáru v roce 1825, jsou opět na portálcích různé údaje. Jsou to domy na náměstí č. 197 (na svorníku portálku je v reliéfu provedeno číslo domu) a 195 (na svorníku portálku čteme monogram J. Š., nad ním ve fasádě je vsazen reliéfní obraz nejsvětější Trojice), v Gottwaldově ulici č. 157 (reliéfně provedené číslo domu 157-8), č. 159 (monogram F. N. a leto-počet A. 1827) a č. 161 (monogram J. Š.) a v Předměstské ulici č. 182 (na portálku nad schodištěm leto-počet 1828 - zbořeno 1968) a č. 188. U tohoto posledního čteme v průčelí domu plastický leto-počet 1825 a monogram J. B. (Jan Brixí), ve výklenku stojí socha patrona Jana Křtitele, jak křtí Krista. Na portálku do dvora najdeme naivní reliéf rakouské orlice.

Podobný portálek jako u předešlé skupiny domů můžeme vidět i na náměstí u č. 6, kde je pod leto-počtem 1830 vytesán monogram J. H.

Z konce minulého století najdeme v Březenské ulici č. 355 pod horní římsou v celé šíři domu nápis, provedený velkou latinkou: „S pomocí Boží postavili tento dům Jan a Kateřina Borovičkoví.“

Podobné nápisy najdeme i na soboteckém venkově. I zde mizí dřevěné stavby a jsou nahrazovány kamennými; bohaté kdysi nápisy z lomenic se postupem doby mění na stále stručnější sdělení na zděných stavbách,

Empirový portálek u Brixova statku č. 188 v Sobotce.

až končí pouhými letopočty a monogramy. V 19. století však ještě vznikají nápisy zcela obdobné malovaným textům na záklopách. Uvádím několik příkladů.

Skuřina č. 2 (Ladislav Studený), nápis je vyškrobán švabachem do pískovcové desky 45 × 140 cm, zazděné do zdi stavení nad záhrobcem: „S pomocí Boží vystaveno stavení z nákladu Jana Zumra souseda obce Skuřiny. Svatý Florijáne, chraň od ohně stavení i celou obec. Dne 14. června Anno 1820.“

Rakov č. 2 (Marie Macounová), nápis škrábaný do omítky ve štítě patrového stavení v barokním obdélníku: „S pomocí Boží vystaven dům tento z nákladu Jana Holana roku 1848. Bože ochraňuj tento dům od zlého.“

Rakov č. 20 (Josef Flodрман), nápis v oválném rámu na pískovcové desce, která je vsazena do zdi chléva: „Pochválen buď Ježíš Kristus až na věky. S pomocí Boží vystaveno z nákladu Jana Rejmana. Anno Domini MDCCCXXXVIII“ (1838).

Rakov č. 21 (Josef Folprecht), nápis ze štítu zděného domu byl odstraněn při opravě omítky r. 1967: „S pomocí Boží byl tento dům postaven nákladem Jana a Kateřiny Ulrichových v Rakově číslo 21 roku 1869“.

Spyšová č. 26 (Jaroslav Kučera), černý nápis v oválném rámcí ve štítě zděného stavení hlásá: „Bože žehnej hospodářství našemu. S pomocí Boží postaven tento dům z nákladu manželů Jána a Barbory Floriánových. Léta 1874 Páně.“ Pod nápisem ve výklenku stojí soška Panny Marie s Ježíškem.

Samšina č. 14 (Jan Mizera), zclacený nápis na bílé mramorové desce patrového domu: „O Bože žehnej domu tomu. S pomocí Bůží nákladem svým vystavěl Jan a Barbora Augusta 1866.“

Zajímavá romantická deska s nápisem je vsazena do rohového sloupku stodoly v Markvarticích č. 5. Zní: „Tento kámen je památka od vojny husitový po zemánovi Buckovi ze Sadu. Ro 1449. Tato stodola jest s pomocí Boží vystavena z nákladu Matěje Pažouta roku 1847, 10. máje.“ Nápis je vyryt velkými latinskými typy do pískovce. Všecka N jsou psána obráceně - zrcadlovitě, I jsou psána jako J.

Nápisů ve formě letopočtů a monogramů se zachovalo z 19. i 20. století poměrně dost. Bývaly tesány do pískovcových portálků a překladů dveří, plasticky modelovány nebo vyškrobávány do omítky, později byly dokonce tvořeny z různobarevné střešní krytiny nebo byly domy

opatřovány i různými plechovými nebo skleněnými tabulkami. Nejmladší tyto nápisy najdeme ve Veselí č. 12 u Bryksích („J. M. B. 1935“) a v Sobotce na dřevníku Sedmidubských č. 236 („V. M. S. 1940“).

Obdobou venkovních domovních nápisů jsou i desky ve vestibulech veřejných budov, které byly postaveny různými institucemi. Jejich texty nás seznamují s činovníky úřadu či spolku, který stavbu prováděl, se jmény architektů, dobou vzniku apod. V Sobotce to je např. deska ve škole z r. 1893, v bývalém okresním výboru (dnes zdravotní středisko) z r. 1910, v sokolovně (o položení základního kamene) z r. 1926, v bývalé okresní záložně hospodářské z r. 1928 a v bývalé Městské spořitelně (dnes MNV) z r. 1935. I tyto nápisy bývaly často úplně nebo částečně ničeny. Podrobněji se jimi v tomto pojednání nezabývám, protože přesahují jeho rámec.

Jak je vidět z výše uvedeného a jistě neúplného soupisu, zvyk a potřeba umisťovat důležité nápisy, které mají vztah k dokončení stavby nebo jejímu začátku a k těm, kdo stavbu prováděli, končí přibližně před 30 lety. Důvody a příčiny zániku tohoto starého zvyku jsou několikere. Je to předně zabezpečení moderního člověka před požárem jeho domu pomocí lepší hasičské techniky, bleskosvodů, protipožárních bezpečnostních předpisů, vybavení domů bezpečnými topeništi a komíny — a konečně i uzavíráním pojistek proti škodám od ohně. Ochrana domů, zabezpečovaná dříve pomocí náboženských symbolů a modliteb v nápisích, jeví se nyní jako zbytečná. Tež dříve dost zdůrazňovaná funkce reprezentativně společenská ustupuje do pozadí — nebo spíše se projevuje jiným směrem, např. pořizováním si automobilů, chat atd. Na domech se umisťují namísto starých nápisů nové, které mají účel jiný, orientační. Jsou to tabulky se jmény ulic, domovní čísla, údaje o zakonpaných vodovodech, vývěsní tabule obchodů atd. Nesmíme zapomenout ani na oslavné desky, které připomínají rodné domy, místa působení slavných lidí nebo i pamětní desku padlému občanu z květnové revoluce roku 1945.

Závěrem. Sobotecké domovní nápisy na záklopách, městské i venkovské, představují v naší vlasti vzácnou lokalitu projevů lidové kultury. Jak je zřejmé z uvedených textů, je ještě dosti početná, uvážíme-li, že se soupis uskutečnil v době tak pozdní, až v letech 1967—68. Počet textů by se mohl ještě zvětšit, kdyby bylo možno přečíst ty záklopy, jež holé a bezbarvé jsou dosud na lomenicích. To by se dalo uskutečnit jen po jejich odstranění a snesení dolů. Myslím, že by se mohly pak uložit v muzeu a místo nich umístit na lomenice náhradní prkna. Vzhled domů by se tím nijak nezměnil proti dnešnímu stavu. U vybraných vzácných staveb, památek chráněných, by bylo možné vyrobít napodobeniny a nahradit jimi sejmuté záklopy. Podobná praxe se běžně provádí u památek sochařských a stavitelských už dávno. Jako slepé jsou mnohé krásné lomenice ze Sobotky, Spařenců, Markvartic i jiných obcí, z nichž na nás hledí prázdná prkna místo kdysi výmluvných a pestrých záklopů. Naopak, jak uceleným dojmem na nás působí lomenice Šolcova statku se záklopou restaurovanou dr. A. Kafkou. Nevěřím, že by se společným úsilím veřejných orgánů, národních výborů, památkové péče i samotných majitelů objektů nedalo nalézt řešení zachrany těchto skvostů, které by se vyplatilo udržovat a propagovat i jako atrakci k povzbuzení domácí turistiky i cizineckého ruchu.

Podrobným a dokonalým prozkoumáním záklopy, která byla sejmuta z lomenice, dal by se možná někdy rozhodnout spor o její text nebo její stáří. Mám tu konkrétně na mysli třeba známý, vzorně restaurovaný domek č. 44 v Hakenově ulici naproti MNV, který má dnes zdánlivě prázdnou záklopou. Její text je otištěn v kapitole II/17. j. Tkalců na ní četl letopočet 1702, Z. Wirth 1792. Čtení se rozchází o plných 90 let. Oba byli vážní badatelé, kdo z nich se mýlí a kdo má pravdu? Tkalců, který ji četl asi o 10 let dříve? Snad. Pak by však záklopa a tedy i domek byly vůbec nejstarším datovaným objektem v celičkém Podkrkonoší. Zjistit to by bylo zajisté významné a na výsost zajímavé.

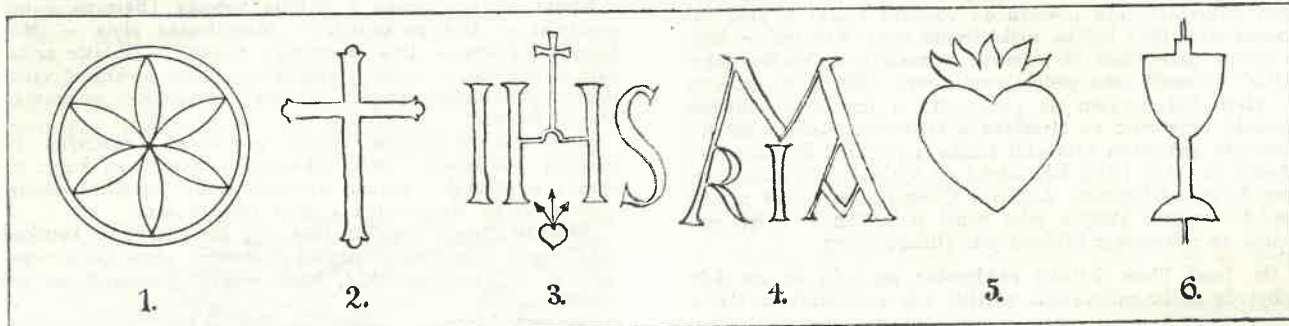
Jiný případ. Týkal by se překrásného patrového domu se zděnými arkádami na Novoměstské ulici č. 117. Otištěný text z jeho záklopy je jen částečný, kusý, jak se lze přesvědčit pod č. I/3. Tak jsem jej četl otvorem v lomenici. Ve čtení letopočtu 1738 se shodují s památkovou péčí. O datum zde tedy není sporu. Zde jde o úplné rozluštění textu. Nezasloužil by si tento význačný, charakteristický dům, aby jeho vnějšek byl zcela dokonalý? A k tomu mu chybí tak málo, opravdu pramálo, to jest čitelná, jasná záklopa. Vždyť tento objekt je v pořadí

druhým nejstarším datovaným vedle staršího jeho protějšku z roku 1736, který hlídá socha sv. Anny. Sám dům s arkádami je prvotřídní atrakcí pro každého, kdo Sobotku navštíví.

Obracím se s naléhavou žádostí ke všem vlastníkům dřevěných domů se zachovalými nečitelnými záklopami, aby se je neodvažovali sami obnovovat nebo přepisovat novými nápisy. Neodborný zásah poškodí i to, co ještě čas nesetřel, jako se stalo v Nepřívěci. Nechtě se vždy domluví a poradí se soboteckými historiky a jistě se najde způsob, jak věc uspokojivě zařídit. Neničte ani poškozenou, rozštípnutou záklopu, neboť má nezmenšený význam pro budoucí badatele i pro nejširší okruh zájemců o dějiny našeho Sobotka, odevzdejte ji na Humprecht!

Nakonec prosím uvědomělé občany z města i venkova, aby písemně nebo ústně upozornili redakci ZŠS na záklopy a nápisy, které nejsou zachyceny v podaném soupisu, případně sdělili jejich znění. Po kontrole je redakce zveřejní, aby byl soupis co nejdůkladnější.

Považuji za svou povinnost co nejupřímněji poděkovat za pomoc a spolupráci na tomto pojednání dr. J. V. Scheybalovi z libereckého muzea, dr. Jaroslavu Wagnerovi a dr. Mileně Novákové ze SUPPOP Praha, dr. Karlu Samšínákovu z ČSAV Praha, prom. hist. Oldřichu Turčinovi ze St. archivu Zámorsk, prom. hist. Karolu Bílkovi z Okresního archivu Sobotka, O. Martincovi, L. Mrskošové a E. Pálpánové z MNV Sobotka, jmenovaným žákům ZŠ Sobotka a všem občanům, kteří mi umožnili přístup k záklopám.

Ochranné symboly na záklopách Sobotka: 1. sluneční růžice, 2. kříž, 3. Kristův monogram IHS, 4. anagram MARIA, 5. planoucí srdce, 6. kalich.

Rozhovor o pravdě

„Jakého léku použít proti všeobecné zkaženosti ve společnosti, když se zdá, že tak mnohé mocné příčiny udržují tuto zkaženost na věky? Je jen jeden lék — PRAVDA.“

Tato moudrá slova napsal v osmnáctém století francouzský osvícenecký filosof P. H. Holbach. Zarazila mě a donutila k přemýšlení. Nemohl jsem se s tímto citátem nijak vypořádat. Přčetl jsem ho tedy Eduardu Pergnerovi, soboteckému rodáku. I on se zamyslel a pak jsme si povídali.

Nejprve jsem vyslovil pochybnost. Zdálo se mi, že francouzský osvícenec objevil neúčinný lék. Spočívá tedy zkaženost společnosti v něčem úplně jiném nebo známe jen název léku, ale obsah zůstává utajen?

E. Pergner: Co to vůbec je pravda? Je lék, člověka léčí, ale pravda může být i krutá — může člověka zabít, a někdy je hořká. Člověk by měl žít pravdivě, nic nepředstírat. Měl by hlavně mít pravdivé oči. Měl by být veliký. Veliký v tom smyslu, aby se nebál přiznat i svou malost.

V. Sůva: Ale v tomto případě narážíme na jednu slabou stránku člověka. Dokáže si přiznat malost i tehdy, cítí-li, že tím bude ohroženo jeho společenské postavení, kterého dosáhl třeba ne svou vlastní zásluhou? To raději žije nepravdivě.

E. P.: V případech, že skutečně lidem jde o postavení, kariéru, případně ohroženou jejich omezenými schopnostmi, si tyto lidé dokáží vymyslet nějakou jinou „pravdu“, jsou to takoví „zdůvodňovači“. Já vždycky, když uvažuji o tom, co jsem udělal, docházím k závěru, že se mi pravda vyplatila. I když někdy bolí, tak jako bolí i štěstí.

Pravda může být bezzubá stařenka, kterou někdo strká do domu důchodců, a ona tam jde. A někdy to zase může být krásná holka. Škoda, že na pravdu nejde šáhnout a zjistit: aha, tak toto je pravda. Možná, že by to bylo fajn, ale možná, že bychom byli zklamáni.

V. S.: Já myslím, že je dobře, že si nemůžeme na pravdu sáhnout, co kdyby to byla rozžhavená plotna — pak bychom se jí báli. Ale je i směla, že pravda je tak abstraktní. Lze s ní manipulovat, dá se všelijak překrucovat, až je z ní lež.

Napadá mě takováto myšlenka: Týká se mladých lidí. Mají vůbec šanci jednat pravdivě? Jsou oproštěni od materiálních tlaků, žijí více sami pro sebe. To je snad v tomto případě plus, ale zároveň se pohybují i mezi těmi, většinou staršími, co si už z jakýchkoliv důvodů odvykli jednat pravdivě. Nebudou postupně i mladí konformní?

E. P.: To je fakt. Já nejsem pro to, aby si lidé vytvářeli nějaké vzory. Ale přesto si myslím, že mladý člověk je nadšen, když objeví mezi lidmi starší generace někoho, kdo je výjimečný, kde dokáže něco obhajovat.

Já často třeba po představení sedím s mladými v hospodě. Znáám jejich skřípání zubů, znám mladé kluky, jak berou půllitr a tlučou s ním do stolu. Pozorovatel, který se nedívá dost dobře, si řekne: je to chuligán vožralej. Ale ne, ty zuby jiskří, jiskří mezi nimi skutečná pravda. Mezi tím, než ten půllitr dopadne na stůl, je také kus pravdy, ale je taková zoufalá, spíše je to jen taková bezmocná touha po pravdě.

V. S.: Pravda si tedy rozbíjí hlavu o zeď tím, že se snaží prosadit proti něčemu mocnějšímu. Tento fakt si uvědomuje většina mladých lidí, ale přesto pravdu hledají dál a narážejí znovu a znovu. Jak dlouho to mohou vydržet?

E. P.: Bojím se, hrozně se bojím toho, že to je marná snaha. Věkem třiceti let začíná člověk uvažovat tak, že si nechá pravdu pro sebe, a že nemá cenu si pro pravdu kazit kariéru. A tak se to opakuje. Přijdou noví mladí lidé. Začnou tyto třicátíky a čtyřicátíky nenávidět a tak člověk bude po pravdě stále asi jen toužit. Samozřejmě existuje pár lidí, kterým ať je třicet nebo devadesát, jsou schopni se pro pravdu třeba upálit.

V. S.: Zdá se tedy, že konformismus je největším nepřítelem pravdy...

E. P.: Nejenom nepřítelem, ale snad bratrem. A že se bratr nemusí někdy vyvést, to je fakt. Bohužel máme vlastnost, všichni, se okamžitě nadchnout pro pravdu a třeba ani neuvažujeme, zda to je pravda, a později se nadchneme zase pro něco jiného a tamtu pravdu odvoláváme. Tak si pořád pravdivě a pravdivě... a nic.

V. S.: Já se domnívám, že každý člověk je ve svém životě alespoň jednou pravdivý. Třeba ve svých ideálech, v představách, jak se zachová v určitých situacích, v lásce...

E. P.: Mně se tato myšlenka hrozně líbí. Vy jste řekl, že každý člověk je alespoň jednou pravdivý. Ale to je bohužel málo. Rozhodně to je krásná chvíle, je to jedinečný okamžik.

V. S.: Kdybychom měli udělat nějaký závěr našeho povídání, museli bychom si položit otázku, zda má smysl bojovat za pravdu. Já myslím, že má, i když člověk je jen jednou nebo dvakrát skutečně pravdivý. Je to asi takové, jako kdyby měl v životě dvakrát opravdově milovat.

E. P.: Ano, má to smysl. Pravda je hrozně křehké zboží. Je to však něco, co může každého člověka posilovat. Pravda je něco tak zvláštního, že se za ní musí člověk hnát a nedá si pokoj, dokud jí alespoň jednou za život nenajde.

Rozloučili jsme se a mně se zdálo, jakoby z posledních slov zůstala v očích Eduarda Pergnera stopa po tom, co bylo druhým pólem našeho tématu. A ani já nezaznamenal všechno. Snad přesto mělo naše povídání nějaký smysl. Snad...

S Eduardem Pergnerem si povídal Vladimír Sůva

Nedožitě narozeniny MUDr. Josefa Pícka

Před devadesáti pěti lety — 23. října 1874 — se narodil v Sobotce čp. 3 manželům Píckovým syn Josef. Jeho otec měl kupectví a pojišťovací kancelář v domě na náměstí a rodem pocházel z nedalekých Lavic. Matka, rozená Ptáčnicková, byla sestrou matky básníka Fráni Šrámka.

Malý Josef navštěvoval obecnou školu v Sobotce, gymnasium absolvoval v Jičíně, kde maturoval r. 1893, a vysokoškolská studia na lékařské fakultě v Praze. Po promoci roku 1900 nastoupil jako asistent gynekologie do brněnské porodnice, kde působil až do roku 1907, a potom se osamostatnil jako odborný ženský lékař v Olomouci.

Při vypuknutí 1. světové války v roce 1914 byl jako záložní důstojník ihned povolán do vojenské služby a před vánočním rokem 1914 byl na ruské frontě zajat. Vstoupil do legií a působil jako lékař ve vojenské nemocnici ve Vladivostoku. Odtud se vrátil jako podplukovník roku 1920 a po návratu do vlasti byl povýšen na plukovníka a jmenován velitelem vojenské nemocnice na Hradisku u Olomouce. Roku 1929 byl jmenován generálem zdravotní služby a přeložen do Brna, kde působil až do r. 1936, kdy odešel do výslužby. Odstěhoval se opět do milé Olomouce. Zemřel v Olomouci po krátké nemoci dne 8. prosince 1950 a jeho popel je uložen v hrobě jeho rodičů na soboteckém hřbitově pod Humprechtem.

Dr. Josef Pícek dojížděl každoročně po řadu let na delší pobyt do svého milovaného rodiště, kde s lékárníkem MgPh.

Jaroslavem Macounem a stavitelem arch. Jaroslavem Hortlíkem tvořili nerozlučnou přátelskou trojici. S nevšedním zájmem sledoval sobotecký život, který kriticky i humorně komentoval ve svých četných dopisech soboteckým přátelům a rodáckému Kruhu v Praze. Byl pilným spolupracovníkem „Věstníku soboteckého“ a později i rodácké hlídky v Pojizerských listech.

Z jeho četných literárních prací je nutno zejména upozornit na obsáhlý rukopis životopisu soboteckého děkana Frant. Matěj. Vetešnika „Sobotecký jemnostpán“, historickou studii o zaniklém kostelíku „Husitský kostel na Křižánku“, která vyšla jako separátní tisk Věstníku soboteckého, a listy z rodinné kroniky pod názvem „Okolo šrámkovské kolibky“.

Kromě četných článků z historie Sobotky (Barevna a její soukeníci — Dva purkmistři — Majdalenská idyla — Můj Frantík - Fráňa — Dva zapomenutí krajané — Rodiče archi-váře Dvorského — a další) přepsal a upravil překrásné vzpomínky soboteckého učitele: „Utrpení učitelského pomocníka Matěje Balcara“.

Svou lásku k rodnému městu projevovat i značnými finančními podporami všech soboteckých akcí, jako kupř. na opravu soboteckého chrámu, na nové zvony, rodácký pomník, opravu zámku Humprechta a další rodácké akce.

Sobotečtí občané a rodáci jistě uctí 23. října t. r. kytičkou nebo aspoň vzpomínkou památku věrného „Sobotčana“ (neuznával název „Soboták“), který nikdy nezapomněl na své rodiště. Vř

Na paměť Růženy Podhorské

Růžena Podhorská se narodila 3. května 1905 ve Strážnici. V sedmi letech odešla se svými rodiči do Uher, ale matka těžce nesla, že se Růžena i ostatní děti musely učit maďarsky, a tak prosadila, že všechny děti navštěvovaly českou školu ve Valašských Kloboukách a později v Brně. Tyto životní zkušenosti z ní udělaly ryzí českou vlastenku, kterou zůstala až do smrti.

Po vyhlášení samostatné ČSR vystudovala státní učitelský ústav v Modre a nastoupila pouť po školách celé vlasti. Jejím prvním místem byla škola na Kopanicích — Turzovka-Hrubý Buk. Tam měla v jedné třídě 96 žáků v dřevěné, uprostřed lesů osamocené budově. Byla to perná práce pro mladé děvče, ale ráda vzpomínala na tamní dobré děti a lidi. I na všech dalších působištích zanechala kus svého srdce. Po zániku první republiky opustila jako vdaná školské služby, aby uvolnila místo potřebnějším. Žili od roku 1939 z manželova učitelského platu v Sobotce a od prvního dne okupace se zapojili oba do odbojové činnosti. Tu nepřerušila ani po manželově zatčení a uvěznění. Vykonala pro odboj na Sobotce velké služby a poprávu byla vyznamenána prezidentem republiky Československou vojenskou medailí za zásluhy I. stupně. Odbojová činnost manželů Podhorských byla v poslední době znovu

ocena pracovníky Ústavu dějin socialismu a Vojenského historického ústavu, kteří zpracovávají dějiny našeho odboje.

Po osvobození se plně zapojila do veřejného života. Působila jako školská a kulturní referentka MNV v Sobotce, pracovala v Radě žen a v jiných veřejných funkcích a znovu působila na sobotecké škole a r. 1950 se stala ředitelkou střední školy chlapčeské. Po několika měsících však odešla za manželem na Moravu, učila v Ostravě a od roku 1953 v Olomouci, kde zakončila svou učitelskou dráhu jako zástupkyně ředitele ZDŠ ve Dvořákově ulici. Při tom všem stačila vzorně vychovat své dvě děti — syn Miloslav je docentem na Vysoké škole zemědělské v Praze a kandidátem věd, dcera Miroslava oblíbenou lékařkou na II. chirurgické klinice v Olomouci.

Růženu Podhorskou měli všichni, kdož ji poznali, velmi rádi: děti, učitelé, zaměstnanci škol, rodiče žáků i další. Proto ji rádi volali ředitel škol na výpomoc a ona s nadšením zastupovala. Těšilo ji, že i v důchodu je ještě platná společností. I letos ještě vyučovala až do prázdnin — a nikdo netušil, že je to již naposledy. V srpnu těžce onemocněla — a 25. srpna opustila po 42 letech manželství svého muže, své děti, žáky a přátele. Byla to vzácná žena, laskavá a obětavá, na kterou nelze zapomenout.

SOBOTECKÉ POVÍDAČKY

Nebezpečné oslovení

„Kdo se přistěhuje do Sobotky, může lehkou přijít do nepříjemnosti pro přezdívky některých občanů,“ vykládal hodinář František Mencl.

„Když jsem se usadil v Sobotce, musel jsem hledat známosti, získávat zákazníky. Chodil jsem do společnosti, do hostinců. Hned napoprvé jsem získal pěkné poučení. Sedím se sousedy u stolu, pěkně vyprávějí, vesměs si tykali, líbilo se mi mezi nimi. Proti mně seděl hřmotný starší soused na chvíli odešel. Zeptal jsem se vedle mne sedícího kominíka Mrskoše, jak se ten pán, co odešel, jmenuje. „To je pan Abajšt,“ ochotně mi sdělil, vstal, u hostinského pultu zaplatil útratu a rychle odešel. Po návratu onoho souseda pokračoval jsem v hovoru a oslovoval ho pane Abajšt. Nevšiml jsem si, jak přítomní hosté na mne potutelně zahlíželi. Když jsem asi počtvrté nebo popáté užil oslovení pane Abajšt, ten najednou uhodil pěstí do stolu se slovy: „Já nejsem žádný Abajšt, já jsem Strnad, kovář Strnad. Vy ste tu novéj, vy to neznáte, vy za nic nemůžete, ale řekněte mi, kterou

tady z těch holomků vám řekl, že sem Abajšt, uvidíte, co s ním udělám!“

Než jsem se v Sobotce rozkoukal, několikrát jsem takto naletěl.“

PRVNÍ ZÁKAZNÍK

Velká událost na Benešově. Václav Kafka ohlásil v Jičíně na okresním úřadě obuvnickou živnost. Právě vyvěsil na štít domku střízlivou firmu: Václav Kafka, obuvník.

Od učňovských let se na tuto chvíli těšil. Vzpomínal na učitele Hartla na učňovské pokračovací škole, který říkával: „Mládenci — učte se! Až se vyučíte řemeslu, budete tovaryši. Snažte se však osamostatnit se, staňte se mistry. Do té doby budu Vám říkat křestními jmény, Pepíku, Frantíku, Václave, ale až budete samostatnými, budete na domě mít svou firmu, pak Vám budu říkat pane mistr.“

A nyní ta chvíle přišla. Škoda, že nešel kolem učitel Hartl. Nový mistr se hrdě rozhlížel po okolí, zda sousedé pozorují jeho činnost. Když odstavoval žebřík ode zdi, povídá manželce, která s obdivem sledovala činnost

manželovu: „Tak — a od této chvíle jsem pro každého mistrem. Na každém budu vyžadovat, aby se ke mně choval jako k mistru!“

Uložil žebřík do přístřešku, potom chvíli se zálibou pozoroval a poslouchal školáky jdoucí ze školy, jak slabikují jeho firmu. S uspokojením vešel do domku k řemeslu, očekávat zákazníky. Do oběda nepřišel nikdo, hovor se však stále točil i přes oběd okolo řemesla, okolo mistrovství.

Po obědě, když nová paní mistrová utírala nádobí, klaply dveře u síně. „Mámo, zákazníci!“ tlumeně zvolal mistr, hbitě nasadil pod potěh botu, vzal kladívko a začal přitloukat floky.

Ozvalo se různé zaklepání a do světnice se vsunul zákazník, matka mistrova se starými rozbitými bačkorami v ruce. Hned spustila: „Vašku, sprav mi tadyhle ty bačky!“

Mistr zklamaně přestal ševcovat. Hlavou mu letěla slova učitele Hartla. Tak na tohle jsem čekal přes dvacet let? Ne, nepovolím, každý se ke mně musí chovat jako k mistru — a beze slova pokračoval v přibíjení podrážky. Matku nechal bez povšimnutí.

Ta znala dobře svého Václava, ale tohle přece nečekala. Začala konejšivě: „Václave, blíží se zima, bačkový potřebuji mít spravený.“ Mistr však beze slova vztekle mlátil do podrážky. Začala znovu, tentokrát: „Vašku, buď tak hodnej, já ty bačky opravdu potřebuji, sprav mi je.“ Mistr pokračoval dále v práci.

Nevěděla si rady. Když si však uvědomila, že na průčelí domku je nová firemní tabule, vzpomněla si, jakou ctizádost vzbudil v synovi učitel Hartl. Spustila proto se soboteckým přízvukem: „Pane mistře, slyšíte?“

Překvapivý obrat. Mistr odložil kladívko, obrátil se k matce a s mistrovskou vážností povídá: „Mami, co chcete?“

Situace byla zachráněna, mistr byl spokojen, první zákaznice si na opravu počkala, mistr byl při práci samý vtip a humor. Když se zeptala, co za opravu, odmítl mistr jakoukoli úhradu a ještě ji důtklivě vyzval: „Mami, ne abyste chodila jak s novou objednávkou tak se správkama jinam, všechno Vám provedu zdarma, teď, když jsem se zavedl pro sebe, co by mi říkali lidi.“

Podle vyprávění Josefa Šimka.

5.

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

● Fotografie Fráni Šrámka najdeme v Moravském večerníku 15. VIII.; motto ze Stříbrného větru v Amatérské scéně č. 9/69; jeho verše otiskuje Jihočeská pravda 25. VII. (Finale), Hlas revoluce 25. VII. (Voják v poli), Zítřek Písecka 6. a 13. VIII. (Sem, vzpomínko věrná), Stadion 31. VII. (Splav), Jihočeská pravda 28. VIII. (Píšou mi psaní), Mladá fronta 27. VIII. a Rudé právo 24. IX. (Šťastné vydychnutí).

● O uvedení Měsíce nad řekou v televizi píše pěkně Lidová demokracie 26. VIII.; o natáčení nového Krškova televizního filmu podle Šrámkovy povídky Popel se dovíme v Práci dne 11. IX.

● V Ostravském večerníku 12. IX. se vyznává ze svého vztahu ke Šrámkovi herec Stanislav Malý; také báseň Evy Marešové „Ročník 1933 a další...“ v Mladé frontě 28. VIII. se hlásí k Fraňovi Šrámkovi.

● Hodnocení Šrámkova Písku najdeme ve Světě práce dne 25. VI. a v časopise „Písek '69“ č. 9.

● Kresbu Václava Špály Z Dalmácie otiskují Učitelství noviny 25. IX.

● O jmenování PhDr. Václava Šolce dopisující členem chilské akademie přírodních věd píše Rudé právo, Svobodné slovo a další listy 5. VIII. Jeho článek „Za poklady Aymarů“ je v Junáku č. 11/69.

● Verše Blanky Švábové Listonoš a O co jde uveřejnilo Rudé právo 20. IX.

● Rozhovor Františka Křeliny se Zdeňkem Kalistou otiskuje Obroda 30. VII.; Křelinovu Rozpravu o básnictví a slově jihočeský Arch č. 1/69.

● Literární recenze Jaroslava Šimůnka jsou v Mladé frontě 6., 7., 9. a 12. VIII.

● Oldřich Tyrychtr recenzuje Tichého knihu Nás živé nedostanou v Rozvoji č. 34/69 a A. Otmar ve Vpředu 23. IX.

● V časopise Sběratel č. 9/69 píše Karol Bílek o Sbirce pohlednic v archivu a v muzeu.

● V Životě mladoboleslavské kultury č. 9/69 publikuje Vladimír Ruda obsáhlý článek „Sochaři Jelínkové ze Sobotky a Kosmonos“.

● O Vztahu J. B. Foerster k Českému ráji a o odhalení jeho desky na Valdštejně je článek O. Heptnera v Lidové demokracii 12. IX. a několik článků v Rozvoji ze srpna a září.

● Pochodeň 5. IX. a Předvoj 12. IX. vysoce oceňují čin pana Oldřicha Beneše, vedoucího Státní spořitelny v Sobotce, který dobrovolně převzal k rozprodeji sto losů věcné loterie SOS vesničky.

● Zářijový Kulturní kalendář Dobrušky otiskuje stať Františka Matouška o malbě Františku Kavánovi.

● V Pochodni 6.—7. IX. a 13.—14. IX. najdeme populární články Petra Brázdy z dějin Sobotky v XVII. století.

● O výstavě děl Františka Vokála v Sobotce najdeme zprávy v Rudém právu 4. IX., Svobodném slově 13. IX., Čs. světě 31. VII. a v Září Mladoboleslavka 9. IX. a v č. 40.

● Obsáhlá recenze sborníku Sobotka 1968 z pera dr. Erika Bouzy je v Pochodni 6. VIII.

● O Mánosově vztahu k Sobotce a o novém využití Šolcova domu v Sobotce píše Pochodeň 21. VIII.

● Na prázdninový pobyt dětí ostravského rozhlasového sboru v Sobotce upozorňuje Nová svoboda 2. VIII.

● Fotografie Kostí najdeme v časopise Nové knihy 16. VIII.

● Dobrou úroveň našeho ZŠS připomíná Svobodné slovo dne 23. IX.

● Archeologické výzkumy keltské svatyně u Markvartic hodnotí J. Waldhauser v Předvoji č. 32/69; zprávu najdeme i v Ludu a Práci 5. IX. a Ostravském večerníku 4. IX.

● O krásách Českého ráje píše Mir. Filka v Rovnosti 5. VIII. a Eva Pospíšilová v Obrodě 30. VII.; o ochraně celé krajinné oblasti Pochodeň 10. IX. a Rozvoj 36/69.

● Nutnost opravy hradu Trosky připomíná Pochodeň 10. IX., Svobodné slovo a Lidová dem. 15. IX. a Rozvoj č. 36/69.

● V posledních týdnech se objevilo několik důležitých přírodovědných článků z našeho kraje. Časopis Preslia 1969 přináší na str. 191 článek Boh. Slavíka „Pozoruhodná lokalita boreálně subatlantického společenstva Sparganium minimi SCHAFF 1925 v Českém ráji“; Labores musei in Benátky n./J. č. 1—3/69 stať Františka Kropáčka „Notodontidae—Hřbetozubci okresu Mladá Boleslav“ a liberecký Vpřed 15. VII. článek dr. Jiřího Šolce „Mléčící pamětníci“ s fotografií Semtinské lípy a upozorněním na tis na Rovni a na topol ve Vesci.

Karel Vik: Kost. Viněta z exlibris J. F.

- V Rozvoji č. 36—37 píše V. Prádlér o historii autobusové dopravy na Turnovsku a připomíná i sobotecké autobusy Jaroslava Hortlíka.
- V Předvoji 1. VIII. se dočteme o sobotecké Frutě a chatách na koupališti a o mladějovské „Poště“; v č. 34 píše J. Kosina o novinkách z Libošovic; v čísle 38 je zpráva o RSSD a dne 26. IX. zde najdeme fotografii ze ZOU Mladějov.
- Markvartický zpravodaj č. 7/69 je věnován celý výsledkům hospodaření JZD Markvartice za 1. pololetí 1969.
- Ve dvojčísle Bousováka 8—9/69 najdeme Kozákovu báseň a článek o Slovenském národním povstání, článek o pátrání po bousovském spisovateli Václavu Šolcovi, pokračování článků Putujeme Českým rájem a Historie cukrovaru v Dolním Bousově, dovíme se o škole a další zajímavosti ze současného života.
- 23. číslo Domousnického zpravodaje z 30. IX. 1969 obsahuje mj. pokračování článku V. Petráška „Pomístní jména a názvy v katastrální obci Domousnice“, článek D. Novohradské o Sobotce v minulosti i přítomnosti a mnoho současných zpráv.

Obálka sborníku Sobotka 1968

● O sborníku SOBOTKA 1968 jsme dostali několik posudků: Tak např. pracovníce ministerstva školství dr. Jitka Dvořáková píše: „Děkuji mnohokrát za publikaci, je zajímavá a dokresluje konkrétními konturami to, co člověk cítí, když do Sobotky přijede.“ Prof. dr. Zdeněk Kožmín: „Hezký dík za zdařilý sborník Sobotka 68. Mám ho na stole a stále více mě okouzluje ta titulní fotografie náměstí a kostela. Připomíná mi tu pěknou atmosféru...“ Prof. dr. Josef Plavec: „Vrátil jsem se z cesty po Dánsku a našel zde Vaši zásilku — publikaci „Fráňa Šrámek v hudbě“. Srdečně Vám za ni děkuji. Je to záslužná práce, které bylo dávno potřeba. Díky Vám!“ Prof. Jiří Uhlíř: „A co se týče Vašeho sborníku. Opravdu musím gratulovat. Je nejen pěkný v obsahu, metodě, koncepci, ale i v grafické výtvarné podobě. Už jen obálka je umělecké dílo. Opravdu se mi to líbí. Je to takové sličné, jemné, moudré a velkorysé.“ Doc. dr. Sáša Dušková: „Blahopřeji Vám k tomu, že se Vám přece jen podařilo vydat tuto pěknou publikaci, která důstojně navazuje na všechny Vaše publikace předchozí.“ František Křelina napsal spisovateli Jaroslavu Šulcovi: „Děkuji za článek o Vašem otci. (Běží o studii K. Samšínáka „Josef Šulc a jeho sbírka brouků“ ve sborníku.) Článek mě zaujal, ne tak pro broučky, v těch se nevyznám, ale pro zvláštního člověka, který chodil v polích a v lesích a objevoval pod kameny a v pařezech „vznešenost přírody“, krásu tvorstva...“

● Jičín a jeho kraj. V edici Českého ráje vydal ONV v Jičíně skutečně reprezentační publikaci o našem okrese. Vyšla roku 1968 v nákladu 10.000 výtisků v ceně 100 Kčs. A není to cena nadsazená. Již na první pohled upoutá sličná grafická úprava Ivana Krejzlíka, krásné barevné (i panoramatické) a černobílé fotografie Otakara Hrdličky a Vladimíra Šlacherta, dobře se čte úvodní slovo z pera zaníceného znalce a milovníka tohoto kraje Jana Knoba. Kniha dělá čest autorům, vydavatelům i tiskárně.

Je však škoda, že ji nemůžeme pochválit bez výhrad. Vadi nám dost nedbale provedená korektura, která zavinila „překlepy“ v tisku, najdeme i věčné omyly (např. Václav Špála je vydáván za rodáka soboteckého, píše se o F. L. Turnovském atd.). Úvodní stať mohla být o několik odstavců delší, aby se zde objevila i jména Fr. M. Hilmar, Jos. Mánes, Jar. Vrchlického, Jos. Pekaře, Jana Gebauera a jiných osobností, které mají k Jičínsku úzký vztah. Mělo zůstat i místo na větu o rozšiřování velkolomu na písek ve Střelci a těžký boj ochránců přírody s jednostranně prosazovanými ekonomickými zájmy, viděnými pohledem jednoho resortu.

Rovněž mapě okresu nebyla věnována náležitá péče. V názvech šesti míst jsou chyby, naopak bychom mohli být rádi, že Sobotku mapa povýšila na město. O potvrzení této staré skutečnosti usilujeme již dlouho, ale KNV dosud opakovaným žádostem MNV nevyhověl.

Je škoda, že tyto maličkosti, kterých se autoři mohli snadno vyvarovat, nám nedovolují pochválit tuto krásnou publikaci bez připomínek. I tak by měla patřit do knihovny všech Sobotáků, kteří zde najdou krásné záběry z Kostí, Vesce, Sobotky, Dobšic, Markvartic, Humprechta, Spařenců, Nepřívěče, Oseka, Stěblovic, Mladějova, Prachovských skal atd. Dostanete ji — třeba jako vhodný vánoční dárek — v prodejní kniha, Sobotka.

K. B.

● Výběr novinových zpráv o přípravě a průběhu XIII. Šrámkovy Sobotky přináší bulletin Ústředního domu lidové umělecké tvorivosti z 30. září. Články, které přinášejí hodnocení a návrhy do příštích let, jsou tu přetištěny v plném znění. V Amatérské scéně č. 7/69 najdeme zprávu o semináři o dětském přednesu a divadle v Kroměříži; kladně se zde hovořilo o Šrámkově Sobotce a Recitačním studiu Šrámkova domu. Obsáhlý článek „Kulturní chování a dětský dramatický projev“ napsala Marie Hejnová do Divadelní výchovy, roč. VI, č. 4.

● Franta Patočka: Mizející krása domova, ZK ROH Technolen Lomnice n. Pop. vydal v nákladu 3000 výtisků knihu kreseb akademického malíře Fr. Patočky, ve které tento lomnický rodák zachycuje existující i zmizelé dřevěné stavby z Lomnicka. Předmluvu napsala národní umělkyně Jarmila Glazarová. Zamýšlil se v ní nad krásou lidových staveb, jejich údržbou a záchranou (v této souvislosti hodnotí výsoce obnovu Šolcova statku v Sobotce) a píše s obdivem o kulturní činnosti ZK ROH Technolen.

Sobotecká všehochuť

▲ Několik básní Fráni Šrámka zařadil do svého programu Československý rozhlas ve středu 24. září večer. — 5. října v 15.45 hodin vysílal Čs. rozhlas skladbu Zdeňka Zouhara „Zráni“, která obsahuje tři písně pro soprán a klavír na básně Fráni Šrámka Dívka, Dívka a čtyřlístek a Advent. Zpívala A. Formánková, na klavír hrála H. Stonavská.

▲ Veselo nebývá jen o večerech na Šrámkově Sobotce, jak svědčí tyto dvě zprávy:

Zpívali Komenskému. Po pravdě řečeno, říkalo se mu tu poněkud familiárně „Jak“. Tedy — dnes o půlnoci se opět sejdeme u Jaka, včera na úsvitě jsme byli zpívat Jakovi a tak dále. Akce sama vůbec nebyla akcí. To prostě kterousi partu první večer napadlo jít si zazpívat k pomníku Komenského u muzea a pak se tyto návštěvy staly pravidelnými... Kolik nás tu bývalo? Stovka, možná víc. A zpívali jsme moravské a české lidové a také ty z „umělých“ písniček, které měly co říci právě této noci, tomuto dni, našim pocitem a přáním. Komenský se na nás díval dolů, určitě pokyvoval hlavou a všemu rozuměl... (Učitelské noviny 17. VII. 1969, glosy z Uherskobrodských dní J. A. Komenského.)

Začalo to vlastně na přelomu noci a dne. Proslýchá se po Hronově, že na zpáteční cestě z klubu dvě party odvážlivců okusily také čerstvou vodu místní plovárny — pravděpodobně proto, že pít stále stejný druh tekutiny se po čase stává poněkud fádni. Ale kdyby jen okusily, ale ony se dokonce koupaly. Ta pozdější parta byla ovšem moudřejší a tak si vodu přihřívala vodkou... (Zpravodaj 39. Jiráskův Hronov, č. 5, 11. 8. 1969.)

▲ Recitační studio Šrámkova domu zahájilo po prázdninách osmý ročník činnosti. Je ještě v dobré paměti poslední zdařilý

vystoupení souboru v červenci o XIII. Šrámkově Sobotce. Celý text „Passionu“, s nímž soubor vystupoval, vyjde v časopise „Divadelní výchova“ s obsáhlým článkem o kompozici skladby a pracovní metodě jejího režiséra.

Studio Šrámkova domu má nyní 11 členů, 2 vysokoškoláky, 3 středoškoláky, 1 učně a 5 žáčků ZDŠ. Je to výborně smíšený kolektiv, v němž se dobře pracuje. Pro soubor sám je tento malý počet výhodný, ale noví zájemci, zejména nad 14 let, jsou v něm vítáni. Na konec října chystá Studio sborovou recitaci, pak vánoční večer, účinkování o tradičním matčině o Šrámkových narozeninách v lednu a vystoupení o XIV. Šrámkově Sobotce. Doufáme, že tento plán bude splněn a že se letos podaří uskutečnit již loni chystaný zájezd do ciziny.

Máte zájem o poezii? Maturujete? Chystáte se ke zkoušce z českého jazyka a literatury? Přijďte, pracovníci Šrámkova domu vám rádi poradí. — Recitaci a pohybovou výchovu cvičí se souborem Jiří Paður, asistent režie Otomara Krejčí v Divadle Za branou.

Pravidelné schůzky souboru jsou každou sobotu v 16 hodin v Šrámkově domě.

▲ **Chráněná krajinná oblast Český ráj** se konečně zmožila na vedoucího, kterým byl jmenován M. Pojkar z Turnova. Vedení oblasti zatím tone v administrativních potížích. Úspěšně probíhá jednání o podstatném rozšíření oblasti, jejíž hranice by měla být posunuta až na silnici Sobotka—Jičín a měla by zahrnovat Železnici, Lomnici, Železný Brod. Vzhledem k tomu, že název Český ráj není ani zeměpisným, ani horopisným pojmem, určí hranice krajinné oblasti definitivně oblast Českého ráje a tím se snad vyřeší i pojmy bran a srdcí Českého ráje, jimiž se chlubila řada obcí i značně vzdálených.

▲ **Čin hodný chvály a následování.** Je známo, že mnoho památek, které jsou dědictvím po předcích a svědectvím jejich kulturnosti, zchátralo a chátrá nebo bylo z hloupostí, neznalosti a surového ničivého pudu zohaveno a vyvráceno. Proto je radostné zaznamenat, že se mezi námi našli jednotlivci, kterým osud těchto památek není lhostejný a činem napravili, co napáchala doba. Tak z iniciativy Jindřicha Brixího, Jindřicha Rulce, Václava, Jaroslava a Ludmily Kolumpkových a dr. Josefa Knoblocha byly zachráněny hned tři významné objekty v polích u Sobotky: křížek, který r. 1816 postavili manželé Brixovi na místě dřívější sochy Jana Nepomuckého z r. 1732, kaplička u hřbitova a kaplička v Lavičkách z r. 1731. Byla to jistě práce nemalá: objevit to, co bylo pohozeno (např. mříž a obraz z kapličky v Lavičkách, kříže), zpevnit základy, železné části svařit a postavit na původní místo, pískovcové části očistit a nabílit, obnovit obraz malovaný na plechu (v kapličce v Lavičkách), urovnat a upravit zpustlý terén atd. A co je nejcennějšího: stalo se tak bez nároku na úhradu hotových vydání a jakoukoliv odměny, ba i bez nároku na uznání. A přece každý, kdo si dovede vážít charakteru krajiny, s potěšením se zastaví u obnoveného kříže nebo kapličky a pochválí ty, kdo se o jejich záchranu zasloužili a smazali stopy nechápavé lhostejnosti. Kež by sobotečtí obětaví průkopníci našli další následovníky! Je v našem blízkém okolí mnoho toho, co volá po ošetření a zákroku. Např. smutný je pohled na bezhlavého sv. Isidora za jatkami, opravy potřebuje krásný podstavec s křížem na Bořenovách, pamětní kříž děkana Beitlera u Spyšové, socha pod Semtinskou lípou, zřícením hrozí nevědní socha sv. Donáta u semtinského dvora a sv. Jana v Libošovicích (při vstupu do Prokopského údolí) atd. Věřte, že by se nám všem veseleji putovalo po Českém ráji, kdybychom viděli trochu péče věnované předmětům (a také stromům), které jsou tak typické pro českou krajinu. A často opakovaná slova o kulturnosti našeho lidu by přestávala být planou frází.

▲ **Zajímavý ediční program** ohlásilo na závěr letošního roku českobudějovické nakladatelství Růže. Má zde vyjít Bloudění (Větší valdštejská trilogie) Jaroslava Durycha, Kalistovy Tváře ve stínu, nový román Františka Křeliny Cesta do Aiginy a nové vydání románu Jana Knoba Z plamenů roste.

▲ **Rozsahem sice nevelká ale obsahem znamenitá výstava klenotů** byla uspořádána Muzeem Českého ráje v Turnově. Celý program turnovského muzea, který vychází z domácích tradic a pracuje v úzkém kontaktu s domácím průmyslem, je vzorným příkladem toho, jak je možno z muzea vytvořit živý a nakonec i pro hospodářský život velmi potřebný orgán, aniž je třeba odcizit se vlastní vchovatelské a vlastivědné náplni. Toho jsou nakonec důkazem zástupy, které se do muzea téměř bez přerušení valí a jejichž vzrůstající počet dělá někdy odborným pracovníkům muzea těžkou hlavu. Doufáme, že připravovaná reorganizace muzejní sítě nedá na sebe dlouho čekat a že pak budeme mít příležitost užší spolupráce s turnovským muzeem jako oblastním ústavem.

▲ **Galerie Vincence Kramáře** v Praze 6 oslavila pět let svého trvání významnou výstavou „Český kubismus“ na níž je Václav Špála zastoupen kromě šesti olejů i pěti předměty tzv. užitého umění ze série, kterou připravil r. 1920 a 1921 pro Artěl. Této

zajímavé části jeho díla bylo až dosud věnováno jen velmi málo pozornosti. Větším počtem těchto předmětů je na výstavě zastoupen i jeho krajan a přítel Vl. Hofman.

▲ **Východočeské loutkové divadlo DRAK** z Hradce Králové uspořádalo 19. září pro sobotecké děti dvě představení Žabákových dobrodružství. Byl to již druhý letošní zájezd do Sobotky (30. V. zde sehráli hru o Brunclikovi) a je skutečně škoda, že se v Sobotce nenajde skupina lidí, kteří by loutkové divadlo hráli pro děti pravidelně a navázali tak na dlouholetou tradici.

▲ **Hezká slova o Zpravodaji Šrámkovy Sobotky** jsme dostali od pana Josefa Lukeše, předsedy Městského výboru Národní fronty z Českého Dubu. Z obsáhlého dopisu vyjímáme: „Nad každým vaším číslem si říkáme, že v regionalitě je základ všeho dobrého, k čemu možno člověka ve společnosti vést. A strašně rád bychom něco podobného — ovšem v malém a skromnějším — dělali i u nás v Dubě... nejraději bychom chválili článek za článkem...“ a následují slova uznání i na adresu sborníku Sobotka 1968 a na adresu Šrámkovy Sobotky. Děkujeme a těšíme se na slíbenou návštěvu a výměnu zkušeností.

▲ **Jako ohlas na článek doc. Beneše o příjmení Sobotka** v minulém čísle ZŠS nám sdělila naše čtenářka Magda Cucová z Prahy, že jen v pražském telefonním seznamu je uvedeno 61 Sobotků a 19 paní Sobotkových. 4 jsou lékaři, 2 právníci, 11 inženýrů a 2 členové Národního divadla. Ženy mají neoblíbenější křestní jméno Anna — 4 a muži František — 8 a Karel 6. Nejvíce jich bydlí v Praze 3 (13) a v Praze 5 (12), nejméně v Praze 9 — 2.

▲ **V měsíci říjnu** jsme chtěli svolat rodáky a přátele Sobotky žijící v Praze a okolí a obnovit pravidelné schůzky. Na poslední chvíli však nedopadlo jednání o místnosti, kde bychom se mohli sejít. Obracíme se proto na všechny pražské Sobotáky: napište nám, v kterém sálku (cca pro 50 lidí) by bylo možno se scházet. Ihned bychom dojednali podrobnosti, aby se první schůzka mohla uskutečnit co nejdříve.

▲ **Přírůstky v archívech.** Archiv Fráni Šrámkova obohatil v poslední době dr. František Bařha, který věnoval Šrámkův dopis V. Krškovi, dále Jaroslav Šulc z Prahy četnými svými šrámkovskými pracemi a paní Ludmila Frýbová množstvím výtisků a jiného dokumentačního materiálu. Městskému archivu darovali cenné knihy František Najman a František Tůma ze Sobotky. A nesmíme zapomenout poděkovat i Václavu Vokáčovi ze Zbiroha, který tak jako každý rok zaslal i letos s přicházejícím podzimem kytice vřesů do Šrámkova domu a na jeho hrob.

▲ **Filmový festival** — v pořadí již šestý — zhlédli sobotečtí diváci i hosté ze širokého okolí v sokolovně ve dnech 20. IX. až 1. X. 1969. Na programu bylo devět premiérových širokoúhlých filmů.

▲ **Taneční hodiny** pořádá opět letos od září MV Českého svazu žen v Sobotce. Tancům i společenskému chování se zde učí pod vedením nového tanečního mistra pana Vlčka z Jičína na 40 párů. Byli bychom rádi, kdyby tito mladí přenesli své hezké chování a vystupování do všech tanečních zábav v budoucnosti.

▲ **MV Českého svazu žen** hodlá uspořádat v listopadu 1969 prodejní bazar dětských věcí a sportovních potřeb. Myšlenka se zalíbila i rodičům na schůzi SRPŠ. Ženy v Sobotce věří, že to bude užitečná a prospěšná akce, že naleznou odezvu široké veřejnosti a že odložené věci (šaty, svetry, bundy, lyže, brusle atd.) najdou uplatnění u jiných dětí a ještě hodně poslouží.

▲ **Ještě k nepřívěcké pouti.** Jak nám sdělil MNV v Libošovicích, poutní veselí v Nepřívěci organizovala místní jednota požárníků v Nepřívěci. Její členové se také postarali o vše, i o prodej občerstvení. Cukrářské výrobky a perníkářské zajišťovala každý rok bez vyzvání novopacká Jednota, která tu má každý rok pěkný zisk. Letos však bez nejmenšího upozornění nepřívěckou pouť Jednota ignorovala. Je to poučením pro budoucnost, že se na Jednotu nelze spolehnout a vše se musí písemně zajistit.

▲ **Z Libošovic a okolí.** Poslanci a občané střediskové obce Libošovice mají zájem o výstavbu a lepší vzhled svého okolí, aby tento půvabný koutek Českého ráje byl pýchou místních obyvatel a aby se sem rádi vraceli turisté. Jen za poslední volební období bylo dokončeno: v Libošovicích požární nádrž, oprava kulturního domu, hostince a budovy MNV a kanalizace se zatrubněním potoka; v Nepřívěci dokončení kanalizace, požární zbrojnice a úprava požární nádrže; ve Vesce výbojkové osvětlení, oprava budovy občanského výboru a úprava požární zbrojnice. Dále byla na rok 1969 naplánována oprava a nátěr asfaltových cest v Nepřívěci, Libošovicích, Rytířově Lhotě a Dobšicích, kterou občanům pomáhá zabezpečit ONV Jičín a silniční údržba Jičín.

Smělé jsou i plány do budoucna. MNV ve spolupráci s ONV a jejich komise pro výstavbu vypracovaly výhledový plán rozvoje obce. Především má být zachována a udržována svérázná část Vesce s jeho lidovými stavbami a počítá se s budováním skanzenu v Prokopského údolí. To bude práce, kterou náležitě ocení

teprve budoucí generace. Dále se v nejbližším období počítá s výstavbou nové prodejny Jednoty a dvanácti bytových jednotek pro JZD, s generální opravou školy a kostela, se zřízením obřadní síně na hřbitově a s rozšířením hřbitova o urnový háj. Bude třeba zavést vodovod přes Vesec do Libošovic, postavit autobusové čekárny v Libošovicích, u Vesce a u Nepřívěce, dokončit rozvod výbojkového osvětlení a místního rozhlasu ve všech částech obce, vyčistit a opravit požární nádrže, udržovat komunikace atd. Jsou to tedy cíle značně náročné a budou se moci uskutečnit jen za vydatné spolupráce všech občanů. Ze však nejsou nespílitelné, dokazuje dosud vykonaná práce.

Josef Kosina, předseda MNV Libošovice

▲ **Kulturní kalendář jednou větou:** 3. X. 1839 se narodil v Sobotce ředitel Zemského archivu František Dvorský. — 7. X. 1934 zemřel malíř Gustav Macoun. — 8. X. 1964 zemřel zaslužilý umělec Karel Vik.

▲ **Univ. prof. dr. O. Matoušek**, bývalý ředitel Československého rozhlasu, významný odborník v historii přírodních věd a lékařství oslavil letos sedmdesátku a obdržel při té příležitosti stříbrnou čestnou plaketu J. E. Purkyně. V Sobotce vzpomínáme na jeho krásnou přednášku o Austrálii, kterou tu měl v květnu 1949.

▲ **Sobotectí jubilanti:** 91 let se dožívá 4. X. Eleonora Hlaváčková ze Sobotky. 85 let oslavil 12. X. Václav Sládek a 80 let 13. X. Alžběta Elebrantová ze Sobotky. 70 let se dožili 13. X. Aloisie Peldová ze Spyšové, 16. X. Růžena Hájková ze Sobotky, 22. X. Božena Helikarová z Čálovic, 27. X. Bohumila Jiříčková a 30. X. Michal Jaččen ze Sobotky. 65 let oslavili 4. X. Václav Ječný z Čálovic, 7. X. Čeněk Pekař ze Sobotky, 11. X. Anna Šolcová ze Staňkovic Lhoty a 30. X. Růžena Goliášová ze Sobotky.

▲ **Zlatou svatbu** oslavili v rodinném kruhu 16. září 1969 manželé Josef Hanuš (nar. 17. září 1893) a Ludmila Hanušová (nar. 14. září 1895), roz. Folprechtová ze Spyšové. Poněvadž se před 50 lety brali na Lidušku 16. září a data narození obou jsou v těsné blízkosti data svatby, bylo co oslavovat! Dodatečně blahopřejeme!

▲ **Sňatky.** 26. VII. uzavřeli v Sobotce sňatek Hana Nováková ze Sobotky s Josefem Maděrou z Horního Bousova. 1. VIII. byli v Sobotce oddáni Ivana Najmanová z Mladějova a Václav Stolín ze Sobotky. 16. VIII. uzavřeli v sobotce sňatek Marie Škařupová z Kunovic s Miroslavem Kupcem z Lavic. 22. VIII. byli v Liberci oddáni Jana Doležalová z Liberce a Stanislav Mrskoš ze Sobotky. 5. IX. uzavřeli v Sobotce sňatek Marie Tomášů z Rakova a Bohdan Pavlas z Řepník. 6. IX. byli oddáni v Sobotce Jana Folprechtová ze Štídlu s Františkem Zindrem z Plhova a na Sychrově Jaroslava Šoutová z Podkosti s Josefem Jandou z Chloumku. 13. IX. uzavřeli v Sobotce sňatek Vlasta Rudolfová z Markvartic a Vladimír Koucký z Tanvaldu. 25. IX. byli v Sobotce oddáni Vlasta Bryksová z Rytířovic Lhoty a Miloslav Pažout z Malé Lhoty. 27. IX. uzavřeli v Sobotce sňatek Marie Jandová z Rovně s Václavem Dohnalem z Modlíkova a Eva Honzejková z Markvartic s Petrem Pacholíkem z Prahy. 3. X. byli v Sobotce oddáni Alena Dědečková ze Zámostí a František Šartner z Hradce Králové.

▲ **Úmrtí v září:** 1. IX. František Horčík ze Sobotky ve věku 79 let. 2. IX. Ladislav Mrkvička ze Sobotky ve věku 72 let a Josef Jirků z Oseka ve věku 85 let. 6. IX. Anežka Kunstová z Libošovic ve věku 74 let. 11. IX. Antonín Horáček ze Sobotky ve věku 81 let. 22. IX. Jaroslav Pelc ze Sobotky ve věku 74 let a Josef Dubský ze Stěblovic ve věku 71 let. 23. IX. Antonín Řehák z Markvartic ve věku 73 let.

▲ **Na III. ročníku atletické veteraniády** v Zábřehu 6. září 1969 se umístil Přemysl Dolenský v běhu na 1 km na 3. místě a Alois Kozák v běhu na 7 km na 5. místě ve svých kategoriích. Blahopřejeme těmto věčně mladým krajanům — sportovcům.

▲ **Motto ke skladbě žen**

Vyznání

Cesta se nezdá být tak dlouhá,
když známe dobře pevný cíl...
Nám křídla dává naše touha —
a tou je štěstí, klid a mír!
S úsměvem na tváři je všechno lehčí,
v bouři se nikdo nesklání,
naš cíl je přece život lepší —
a to je naše vyznání!

(Jiří Holub, srpen 1968)

Aktivní činnost v ZTV při TJ Sokol Sobotka začala opět počátkem září t. r. Cvičitelky Jitka Konečná, Olga Kaprálová, Hana Borovičková, Hana Houzvičková, Alena Vyšohlíková a pomocné cvičitelky Ladka Šolcová a Eva Valentová podávají

maximální obětavé výkony ke zvládnutí velkého počtu žactva a dorostu.

Ženy začaly nacvičovat skladbu na IV. CS. Toto velmi líbivé cvičení má název „Vyznání“. O tom, že bude mít úspěch u diváků, není pochyb. Záruku k tomu dává autorka skladby, ústřední náčelnice Eva Bémová, která na III. CS složila skladbu pro učňovský dorost. Pamětníci jistě vzpomínají na výborné rytmické cvičení, které patilo mezi nejlepší. Ještě není rozhodnuto, zda také naše žactvo bude nacvičovat své skladby. Volný čas všech cvičitelek je plně využit a tak pro nácvik mnoho času nezbývá. Přesto je mezi cvičenkami nálada dobrá, chuť ke cvičení velká.

Škoda jen, že ne vždy máme dobré podmínky. Mám dojem, že jestliže se třeba v sokolovně promítají filmy, měl by být zajištěn jiný prostor ke cvičení. Vynechání cvičení, třeba jen na 14 dní, jistě neprospívá dobré práci cvičitelek. Ale to je věc výboru Sokola a ten se jistě postará, aby k podobným výkyvům již nedocházelo.

Jana Ouředníková

▲ **Poslední výsledky soboteckých fotbalistů:** remizovali s Libání 2:2 a s Novou Pakou 0:0, porazili Pecku 5:1, Češov 6:2 a Dětenice 4:0, prohráli jen s Kopidlmem 2:3 a jsou na 2. místě tabulky okresního přeboru.

▲ **Se soboteckou kopanou** se rozloučil dlouholetý hráč Josef Čurda, který odchází do Semil. Je to citelné oslabení pro zadní řady fotbalového mužstva Sokola Sobotky. Přejeme Pepíkovi mnoho úspěchů v novém působišti.

▲ **Pro malý zájem**, způsobený asi hlavně nepravidelným vycházením našeho časopisu, nebudeme nadále otiskovat soutěžní fotografie. Na soutěžní úkol z červnového čísla odpověděli pouze B. Podobský z Trní a bratři Kolumpkové ze Sobotky. Odměňujeme je knihou. Poznali správně, že na fotografii byl štít hotelu Pošta v Sobotce. — Poslední letošní dvojčíslo s přílohou vyjde v polovině prosince.

Pozdrav z Mnichova

Mezinárodní olympijský výbor rozhodl již před několika lety, že příští olympijské hry se budou konat r. 1972 v Mnichově. Chtěl jsem se na ně jet podívat jako divák, ale dostal jsem se tam již letos a tak jsem se rozhodl napsat čtenářům ZŠS něco o přípravách tohoto města na blížící se slavnou sportovní událost.

Nejprve ale alespoň letmé seznámení s městem. Je staré asi 800 let, je hlavním městem Bavorska a třetím největším městem NSR. Narodil se zde mj. slavný spisovatel L. Feuchtwanger. Vyniká množstvím uměleckých památek — z 15. století je kostel P. Marie, o dvě století je mladší zámek Nymphenburg atd. Z muzeí je nejnavštěvovanější Německé, Bavorské národní a Horolezecké. Mnichov proslul také jako místo vyhledávané malíři, i českými — v tomto směru se může směle řadit po bok Paříži. Pro milovníky malířského umění je zde státní galerie, stará pinakotéka a glyptotéka starého antického umění. Kromě toho — jako každé velkoměsto — má i Mnichov řadu vysokých škol, universita tu byla založena již r. 1472.

Mnichov je i Mekkou milovníků dobrého moku — asi jako u nás Plzeň. A tak tu můžeme vidět reklamy na Löwenbräu, Salvátor, Hackenbräu a k tomu reklamní slogan: Lass dir raten trinke Spaten — Nech si poradit a pij Spaten aj., svádějící boj o zákaznický. Mně ale to naše pivo chutná lépe. Sami Bavoráci prý zkusili dovážet náš chmel, ale jakost jejich piva se nezměnila, protože kromě technologie hraje velkou roli i kvalita vody. Cena půllitru piva je kolem 1 marky. Můžete si ovšem také koupit pivo v plechovkách, které mají v oblibě hlavně Američané.

Kdo by u nás také neznal motocykly BMW. Když pak začala tato továrna s výrobou malých automobilů, hrozil jí zánik nebo pohlčení větším koncernem. Dnes se tu ale pracuje na plné obrátky a s úspěchem se prodávají typy malých, středních i velkých kubatur, i typy sportovní. Není bez zajímavosti, že i náš slavný zpěvák Karel Gott se nedávno stal majitelem vozu BMW 2000 coupé v ceně 17.500 marek.

V dnešní době se mluví o Mnichově i jako o městě emigrant-ském. Žije zde na 170.000 cizinců — Italové, Řekové, Turci, Jugoslávci, Španělé a také pár tisíc Čechů. Cizinci jsou většinou „Gastarbeitern“ — cizí dělníci, zaměstnaní těžkou manuální prací při stavbách podzemní dráhy a olympijských sportovišť. Shromažďují se často na nádražích, kde tvoří hloučky diskutující o politice nebo o ztřeštější dřině někde na páse u BMW či jinde. Nádraží a vlaky jim připomínají, že se odtud budou moci zase někdy podívat domů, do své vlasti.

Všechny čtenáře ZŠS zdraví

Jindra Žemlička